

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท
(SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

A STUDY OF THE CONDITION OF ADMINISTRATION IN PROVISION OF SPECIAL
EDUCATION IN CORE SCHOOLS BY USING SEAT FRAMEWORK UNDER TRAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์

ของ

เกสร สกุลเมือง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เมษายน 2556

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท
(SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
A STUDY OF THE CONDITION OF ADMINISTRATION IN PROVISION OF SPECIAL
EDUCATION IN CORE SCHOOLS BY USING SEAT FRAMEWORK UNDER TRAT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

วิทยานิพนธ์
ของ
เกสร สกุลเมือง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เมษายน 2556

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท
(SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
A Study of the Condition of Administration in Provision of Special Education in Core Schools
by Using SEAT Framework Under Trat Primary Educational Service Area Office

เกสร สกุนเมือง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ธีรศักดิ์ อินทรมาตย์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาขตา ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.สุริย์มาศ สุขกลี)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร นิยมเลี้ยง)
วันที่ เดือน พ.ศ.

เกสร สกุลเมือง. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้
โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิตา ประเสริฐศักดิ์ Ph.D. (Educational Administration) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการ
โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และ
ขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 328 คน จำแนกเป็น
ผู้บริหาร 31 คน และข้าราชการครู 297 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 39 ข้อ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าที
(t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท
(SEAT Framework) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
สภาพการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
ด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การบริหารจัดการโรงเรียน
แกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ 4) การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

Keasorn Sakulmuang. (2013). **A Study of the Condition of Administration in Provision of Special Education in Core Schools by Using SEAT Framework Under Trat Primary Educational Service Area Office.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Professor Ampawan Prasertphak M.Ed. (Social Psychology)	Chairman
Assistant Professor Saita Prasertphak Ph.D. (Educational Administration)	Member

Abstract

The purposes of this research were to study the condition of administration in provision of special education in core schools by using SEAT Framework under Trat Primary Educational Service Area Office. They are classified by position, experience and school size. The samples consisted of 328 persons : 31 school administrators and 297 teachers. The research instrument was 5 rating scale questionnaires of 39 items which had reliability coefficients at 0.92. The statistics used are, percentage, mean standard deviation, t-test and One way ANOVA.

The results of the study were as follows ; 1) The condition of administration in provision of special education in core schools by using SEAT Framework under Trat Primary Education Service Area Office was a moderate level. 2) The condition of administration in provision of special education in core schools by using SEAT Framework under Trat Primary Educational Service Area Office in opinions regarding position was not significant difference, however, at the level of .05 in their opinion regarding environment 3) The condition of the administration in provision of special education in core schools by using SEAT Framework under Trat Primary Educational Service Area Office. The aspect of experience was no significant. 4) The condition of administration in provision of special education in core schools by using SEAT Framework under Trat Primary Education Service Area Office in aspect different school size was significant at .01 levels. The medium-size schools have problem in the administration management more than small-sized schools.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายดา ประเสริฐศักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ควบคุม ติดตาม ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อันนำมาซึ่งความทรงคุณค่าทางวิชาการขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ทุกๆ ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำ ในการปรับปรุง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครูและนักเรียน โรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนรู้ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราดทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

คุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาแด่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

เกสร สกุลเมือง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม.....	9
ความหมายของการเรียนร่วม.....	9
ปรัชญาและการจัดการเรียนร่วม.....	10
หลักการของการจัดการเรียนร่วม.....	12
ประเภทของเด็กพิการเรียนร่วม.....	14
การคัดแยกเด็กเพื่อการเรียนร่วม.....	19
รูปแบบของการจัดการเรียนร่วม.....	23
ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม.....	24
ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม.....	26
กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม.....	28
นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548.....	28
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550.....	31
พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551.....	32
การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework).....	34
นักเรียน (S : Students)	34
สภาพแวดล้อม (E : Environment)	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)	41
เครื่องมือ (T : Tools)	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
งานวิจัยต่างประเทศ.....	50
งานวิจัยในประเทศ.....	52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการวิจัย.....	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	96
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	98
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	106
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	114

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	64
2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยรวมและรายด้าน.....	65
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน.....	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายด้าน.....	67
5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้าน.....	68
6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านเครื่องมือ โดยรวมและรายด้าน.....	70
7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน.....	72
8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน.....	73
9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	73
10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วม ด้านผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe.....	75

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
---	----------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญกับคนพิการเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาจะเห็นได้จากมาตรา 49 ที่ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” สำนักนายกรัฐมนตรี. (2550 : 15) ได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ขึ้น โดยมีเหตุผลว่าการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยให้เป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับถึงอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่สำคัญ มาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ในระยะต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการศึกษาจากเดิมซึ่งจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนเฉพาะทางเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเด็กพิการแบบเรียนร่วม (Integrated School) ในโรงเรียนปกติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545ข : 12) โดยกระแสของการเปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดการศึกษาพิเศษดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ โดยยึดหลักการพื้นฐานว่าเด็กทุกคนควรเรียนด้วยกันโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคหรือความแตกต่างที่อาจมีโรงเรียนต้องยอมรับ

และตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของเด็ก มุ่งการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักบูรณาการ และยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การให้การศึกษาแบบเรียนร่วมเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุดการจัดการเรียนร่วมชั้น ซึ่งหมายถึง การจัดการเรียนร่วมที่เด็กพิการเข้าเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน มีมาตรฐานการเรียนแบบเดียวกันกับเด็กปกติ เป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักประชาธิปไตยที่บุคลากรของโรงเรียนทุกคนยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายของเด็กแต่ละคนและมีการรวมพลังจากโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน ทำงานเพื่อให้เด็กทุกคนทั้งเด็กพิการและเด็กปกติ ได้เรียนรู้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดอย่างคุ้มค่า การลงทุนทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการโดยการจัดการเรียนแบบเรียนร่วมจึงเป็นวิธีที่ถูกต้อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 37)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ก : 3) ได้ดำเนินการจัดโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กพิการได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในปีการศึกษา 2547 จำนวน 390 โรงเรียน กระจายครอบคลุมทุกจังหวัด และขยายผลโรงเรียนเป็น 2,000 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ เพื่อรองรับเด็กพิการทุกคนที่อยากเรียนได้เข้าเรียนโดยใช้รูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) และการบริหารจัดการทั้งระบบโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management : SBM) ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ก : 2 - 3) พบว่าเด็กพิการได้รับโอกาสและการพัฒนาศักยภาพรวมทั้งได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นพิเศษเป็นรายบุคคล นอกจากนี้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้มีการปรับเปลี่ยนกลไก กระบวนการทำงานภายในให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภทเพื่อรองรับเด็กพิการทุกคนที่อยากเรียนจากการนิเทศและติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั่วประเทศพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการทุกประเภทในโรงเรียนเรียนร่วมยังไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรเนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นของเด็กในแต่ละคน

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ (เบญญา ชลธารันนท์. 2546 : 5 - 6) เพื่อให้เกิดประโยชน์กับครูผู้สอนปกติและครูสอนวิชาการศึกษาพิเศษมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม เรียนรู้จากการท้าทายความสามารถของครูที่ไม่เคยสอนเด็กพิเศษมาก่อน มีโอกาสเรียนรู้ยอมรับและเข้าใจเด็กพิเศษ เป็นผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เด็กปกติในชั้นยอมรับและเข้าใจเด็กพิการและภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ครูอย่างสมบูรณ์ ด้านโรงเรียนได้ทำหน้าที่บทบาทในการพัฒนาเด็กนักเรียนครบทุกด้านตามที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวเป็นนโยบายทางการศึกษาต้องบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานและบริบทของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาให้เด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 31 คน และครูผู้ที่สอนในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 297 คน รวมทั้งหมด 328 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมทุกคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 31 คนและครูผู้ที่สอนในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม เลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) จำนวน 297 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 328 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพส่วนบุคคล

2.1.1 ตำแหน่ง ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ครูผู้สอน

2.1.2 ประสบการณ์ ได้แก่

- 1) ผ่านการอบรม
- 2) ไม่ผ่านการอบรม

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่

- 1) ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน
- 2) ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
- 3) ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ใน 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านผู้เรียน

2.2.2 ด้านสภาพแวดล้อม

2.2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.4 ด้านเครื่องมือ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ และเป็นโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นโรงเรียนแกนนำด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมทั่วไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

2. **สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงสร้างซีท** หมายถึง สภาพการนำรูปแบบของการบริหารจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักโครงสร้างซีท (SEAT - Framework) ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ดังนี้

2.1 **นักเรียน (S - Students)** หมายถึง มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป ในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคมและการช่วยเหลือตนเอง โดยได้รับการตรวจสุขภาพ คัดกรองประเภทความบกพร่อง และการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไป ให้มีความรู้และสอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนพิการ

2.2 **สภาพแวดล้อม (E - Environment)** หมายถึง มีสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) เช่น อาคารเรียน ห้องเรียนภูมิทัศน์บริเวณ รอบๆ โรงเรียนรวมทั้งสิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ เช่น การจัดทำทางลาด การสร้างห้องน้ำ และบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญในชีวิตของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือพัฒนาตามระบบการจัดการของคณะกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วม

2.3 **กิจกรรมการเรียนการสอน (A - Activities)** หมายถึง มีการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่งรวมถึงการใช้ การปรับ และการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะ สำหรับนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องมากเป็นพิเศษบุคคล กระบวนการเรียนการสอน การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individualized Education Program : IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน การวัดประเมินผล และการรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชน

2.4 **เครื่องมือ (Tools)** หมายถึง มีนโยบาย งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การบริการ บริการสอนเสริม กิจกรรมบำบัดและกายภาพบำบัด การจัดครูการศึกษาพิเศษ และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

3. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนรู้ร่วม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

4. **ครูผู้สอน** หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนร่วมโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรู้ร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

5. **ประสบการณ์** หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ที่ได้รับการอบรมตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรู้ร่วมภายใต้โครงสร้างซีท ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งในวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรม

6. **ขนาดโรงเรียน** หมายถึง ขนาดของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

6.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน

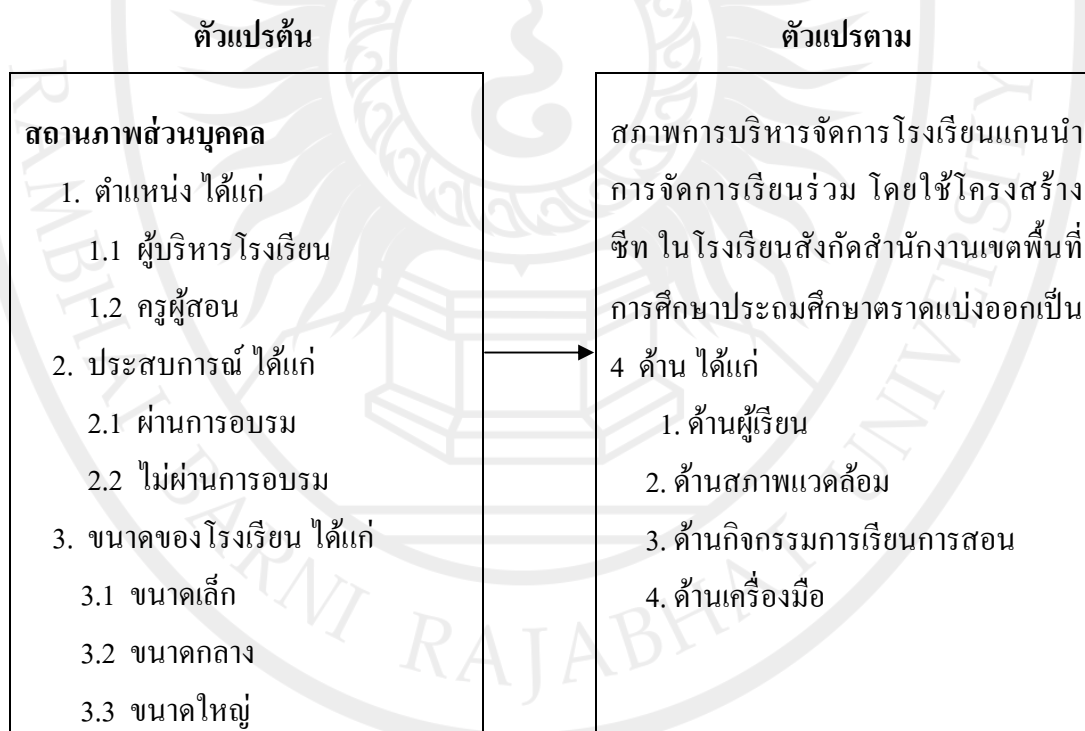
6.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน

6.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

7. **นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ** หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านการเห็น การได้ยิน ร่างกายหรือสุขภาพ สติปัญญา การเรียนรู้ การพูดและภาษา พฤติกรรมหรืออารมณ์ ออทิสติกและพิการซ้อน ซึ่งมีความต้องการพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีความคิดเห็นต่อสภาพกระบวนการบริหารงานของโรงเรียนที่จัดเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิตแตกต่างกัน
2. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่มีประสบการณ์ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างชีวิตแตกต่างกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิตแตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการเรียนร่วม
 - 1.2 ปรัชญาและการจัดการเรียนร่วม
 - 1.3 หลักการของการจัดการเรียนร่วม
 - 1.4 ประเภทของเด็กพิการเรียนร่วม
 - 1.5 การคัดแยกเด็กเพื่อการเรียนร่วม
 - 1.6 รูปแบบของการจัดการเรียนร่วม
 - 1.7 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม
 - 1.8 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
2. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
 - 2.1 นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548
 - 2.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
 - 2.3 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551
3. การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)
 - 3.1 นักเรียน (S : Students)
 - 3.2 สภาพแวดล้อม (E : Environment)
 - 3.3 กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)
 - 3.4 เครื่องมือ (T : Tools)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

1. ความหมายของการเรียนร่วม

นักวิชาการด้านการศึกษาพิเศษได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ดังนี้

คอฟแมน ก๊อตเลียบ เอการ์ด์ และคูคิก (Kauffman, Gottlieb, Agard and Kukic. 1975 : 1 - 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการรวมเด็กพิเศษกับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน และด้านสังคม โดยมีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการวางแผนทางการศึกษาที่เป็นรายบุคคลและต่อเนื่อง มีกำหนดแบ่งหน้าที่รับผิดชอบกันระหว่างบุคลากรฝ่ายบริหาร ฝ่ายสอน และฝ่ายสนับสนุน ทั้งในด้านการศึกษาปกติและด้านการศึกษาพิเศษ

เกียร์ฮาร์ทและซีไลแซน (Gearheart and Cileishahn. 1980 : 3 ; อ้างถึงใน นิษรยา ทองจันทร์. 2549 : 25) กล่าวว่า ความหมายในมโนทัศน์ของการเรียนร่วม คือ การร่วมกิจกรรมในชั้นปกติให้มากที่สุด โดยมีการให้ความช่วยเหลือแก่ครูปกติ การเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อว่า เด็กแต่ละคนควรได้รับการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่จำกัดน้อยที่สุด ซึ่งเขาจะได้รับการตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นทางการศึกษาอย่างเหมาะสม ดังนั้นระบบการเรียนร่วมที่แท้จริง จะต้องมีการประกอบของการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนปกติและองค์ประกอบของการรับบริการช่วยเหลือสนับสนุนจากครูการศึกษาพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 118) กล่าวว่า การเรียนร่วม เป็นการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษวิธีหนึ่ง ซึ่งนำเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติเพื่อทดแทนวิธีเดิมที่จัดการเรียนเป็นกลุ่มตามประเภทของความบกพร่อง

พิมพ์พรรณ วรชุตินทร (2541 : 23) กล่าวว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้เด็กพิเศษหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ ร่วมชั้นเรียนกับเด็กปกติ ทำกิจกรรมการเรียนและนันทนาการกับเด็กปกติ โดยมีแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อให้ความต้องการพิเศษของเด็กได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมและสามารถพัฒนาความสามารถได้ตามศักยภาพสูงสุด

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2544 : 3) กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการเรียนร่วมที่เด็กพิการเข้าเรียนร่วมชั้นเรียนเดียวกัน มีมาตรฐานการเรียนแบบเดียวกับเด็กปกติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545ก : 5 - 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนร่วมว่า หมายถึง การจัดการเรียนรวมที่ให้เด็กพิการทุกคนได้รับการศึกษาในระบบการศึกษาในชั้นเรียนปกติเข้าเรียนในโรงเรียนปกติที่อยู่ใกล้บ้านและในชุมชนที่อาศัยอยู่ และได้รับบริการทางการศึกษาตามความต้องการพิเศษของเด็ก

เกยูร วงศ์ก้อม (2548 : 3) ให้ความหมายของการจัดการเรียนร่วมว่า หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าไปในระบบการศึกษาปกติ เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียน และทำกิจกรรมร่วมกับเด็กปกติ โดยมีครูปกติ และครูการศึกษาพิเศษ ร่วมมือและรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน

ธีระ จันทรัตน์ (2549 : 8) รวบรวมความหมายจากนักวิชาการว่า การเรียนร่วม หมายถึง การผสมผสานกัน ของการศึกษากปกติ กับการศึกษาพิเศษ การบริหารโรงเรียน ในโครงการเรียนร่วม จึงไม่ใช่การบริหารโรงเรียนปกติที่มีเด็กพิเศษมาฝากปนอยู่ในโรงเรียน แต่เป็นการรับเอาคุณค่า ประสิทธิภาพ หลักการ และกลวิธีการของการศึกษาพิเศษ เข้ามาประสมประสาน กับศาสตร์ และศิลป์ของการบริหารโรงเรียนปกติ

ศิริวรรณ ห่องศิลป์ (2550 : 9) ได้สรุปความหมายว่าการเรียนร่วม หมายถึง การจัด ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ อาจเป็นการเรียนร่วมในชั้นปกติ เต็มเวลา บางเวลาหรือชั้นเรียนพิเศษก็ได้ โดยคำนึงถึงความสามารถ และความต้องการของเด็กแต่ละบุคคลรวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัย และมีโอกาสร่วมกิจกรรมของโรงเรียนปกติ โดยได้รับการช่วยเหลือจากครูปกติและครูการศึกษาพิเศษในสภาพแวดล้อมที่จำกัดน้อยที่สุด

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (2551 : 14) ได้กำหนด ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบ การศึกษาทั่วไปทุกระดับ และหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับ การเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมหมายถึง จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษได้รับโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ในมาตรฐานเดียวกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล และได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียนให้สามารถ เข้าร่วมกิจกรรมใน โรงเรียนได้อย่างเหมาะสมตามความสามารถของเด็กพิเศษเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

2. ประสิทธิภาพและการจัดการเรียนร่วม

ปรัชญาพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วม นักการศึกษาพิเศษได้เสนอปรัชญาของ การจัดการเรียนร่วมดังนี้

บังอร ดันปาน (2535 : 31) ได้เสนอปรัชญาการจัดการเรียนร่วม 3 ประการ คือ

2.1 มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดระบบ การศึกษาต้องจัดบริการทางการศึกษาให้แก่มนุษย์ทุกคนโดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องหรือฐานะ

ทางเศรษฐกิจและสังคม จึงควรจัดโครงการและปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

2.2 มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังนั้นการจัดเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนและวัยเรียน เพื่อให้เด็กพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติ ย่อมก่อให้เกิดคุณค่าและสร้างสรรค์สังคม เพราะเด็กเหล่านี้จะมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

2.3 การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดเด็กพิเศษให้เข้าเรียนในชั้นเรียน จึงควรได้รับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไป เพื่อพัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของผู้เรียนทุกคนให้พัฒนาการทุกด้านด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดศักยภาพที่ดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมจากปรัชญาพื้นฐานดังกล่าวนี้ได้สนองตอบนโยบายการจัดการศึกษาแผนใหม่ ซึ่งมุ่งจัดการศึกษาเพื่อมวลชนให้อยู่ในรูปแบบที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ก่อให้เกิดคุณค่าทางการศึกษาอันสูงยิ่งแก่นุชนชาติในการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมด้วยสันติและมีความสุข

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 7) ได้สรุป ปรัชญาพื้นฐานการเรียนร่วม ดังนี้

2.1 ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและที่มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ ดังนั้นไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งควรให้เด็กพิเศษเรียนกับเด็กปกติเท่าที่สามารถจะทำได้

2.2 เด็กพิเศษมีความต้องการและความสามารถต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการให้แตกต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนอย่างเต็มที่

2.3 เด็กแต่ละคนมีความสามารถแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น

2.4 เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานต่างกันทางการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สถิติปัญหา การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อการปรับตัวเข้าหากันและให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สถิติปัญหา อารมณ์ และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุด ตามความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้น การเตรียมผู้พิการตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้เขาพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยให้โอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติ ทำให้เด็กพิการมีเพื่อน มีความเข้าใจและสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอันเป็นพื้นฐานที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตร่วมในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นความหวังของการศึกษาในปัจจุบัน

อุบล เล่นวารี (2542 : 22) กล่าวถึงปรัชญาการเรียนรู้ว่า คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และเราไม่สามารถจัดคนพิการออกจากสังคมได้ จึงควรเตรียมผู้พิการแต่เยาว์วัยให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ การให้เด็กพิการได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

สิริมา หมอนไหม (2543 : 23) ได้กล่าวถึงความเชื่อการจัดการศึกษาพิเศษว่า การให้เด็กพิการได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะให้บุคคลเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตร่วมกันได้ในสังคมอย่างมีความสุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2543ข : 1) ได้อธิบายปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความเป็นอยู่เกี่ยวข้องกันและกัน คนต้องการเพื่อน เมื่อเล็กต้องการเพื่อนเล่น อายุในวัยเรียนต้องการเพื่อนเรียน เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมกิจกรรม โตเป็นผู้ใหญ่ต้องการเพื่อนคู่คิด นอกจากนี้แต่ละคนมีพื้นฐานความสามารถไม่เหมือนกัน มนุษย์จึงต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่ตลอดเวลา คนพิการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเขาควรจะได้รับปฏิบัติอย่างคนธรรมดาทั่วไป คือ ความเห็นใจ ความเข้าใจ ความช่วยเหลือและการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า ปรัชญาการเรียนรู้ เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคล แต่เป็นความแตกต่างที่สามารถพัฒนาร่วมกันได้เชื่อว่าคนพิการสามารถพัฒนาได้ ถ้าได้รับการยอมรับให้ทำกิจกรรมร่วมกับคนปกติอย่างเท่าเทียมกันการเรียนรู้ การจัดการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องจัดตามความ เหมาะสมโดยพิจารณาความต้องการและความสามารถ เพื่อประโยชน์สำหรับเด็กเต็มที่

3. หลักการของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ได้มีผู้เสนอหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

คณะกรรมการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 38 - 39) ได้เสนอหลักในการจัดการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้

3.1 จำแนกและคัดแยกเด็กพิเศษตามความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยความร่วมมือและประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด แพทย์ นักจิตวิทยา และนักการศึกษา

3.2 ส่งต่อเด็กพิเศษเข้ารับการศึกษตามความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคลโดยคำนึงถึงความสะดวกและใกล้บ้านเป็นสำคัญและประสานงานกับสถานพยาบาลเพื่อส่งต่อเข้ารับการฟื้นฟูบำบัด

3.3 เตรียมความพร้อมในด้านความรู้หรือเจตคติให้กับบุคลากร เช่น ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการอบรมหรือประชุม

3.4 เตรียมความพร้อมในด้านสื่อ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

3.5 จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาระดับ โรงเรียน จัดตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน

3.6 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไว้ เพื่อพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ ให้เกิดความรู้เต็มศักยภาพ

3.7 ติดตามและประเมินผลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไว้ เพื่อเป็นการประกันคุณภาพว่า การศึกษาและการบริการที่เด็กพิเศษได้รับนั้น มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กพิเศษแต่ละคน

เบญจา ชลธารันนท์ (2546 : 25) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนร่วมมีหลักการที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

3.1 การจัดการเรียนร่วมเป็นการให้การศึกษาสำหรับทุกคน โดยรับเข้ามาเรียนร่วมกันตั้งแต่เข้ารับการศึกษา

3.2 จัดให้มีบริการพิเศษตามความต้องการของแต่ละบุคคล โดยมีหลักว่า เด็กเป็นผู้เลือกโรงเรียนไม่ใช่ โรงเรียนเลือกเด็ก

3.3 เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเรียนร่วมกัน โดยโรงเรียนและครูจะต้องเป็นผู้ปรับสภาพแวดล้อม หลักสูตรและการประเมินผล เพื่อให้โรงเรียนและครูสามารถสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียนได้

3.4 การจัดการเรียนร่วมเป็นการให้การศึกษาแก่เด็กทุกคนในระบบเดียวกันโดยไม่แยกว่าเด็กพิเศษต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ

3.5 เด็กต้องได้รับการสนับสนุนทุกด้านทั้งด้านการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ในทุกๆด้าน

3.6 จัดให้มีบุคลากรที่สนับสนุน

ผดุง อารยะวิญญู (2546 : 40 - 41) ได้เสนอหลักการจัดการเรียนร่วมมีหลักการที่ควรคำนึงถึงดังต่อไปนี้

3.1 การเรียนร่วมนั้นควรเริ่มเมื่อเด็กอายุยังน้อย ดังนั้นควรเริ่มเรียนตั้งแต่ในชั้นประถมวัย

3.2 ให้โอกาสแก่ครูที่สอนเด็กปกติในการตัดสินใจว่าจะรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนในชั้นที่ตนสอนหรือไม่

3.3 สถานศึกษาที่จะบริการด้านการเรียนร่วมต้องมีความพร้อมด้านบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้ทำหน้าที่สอนเด็กปกติและเด็กพิเศษ

3.4 ในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษานั้น ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจและอบรมครูเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนและนักเรียนเกี่ยวกับโครงการการเรียนรู้ที่จะเริ่มขึ้นในสถานศึกษาแห่งนั้น

3.5 มีเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนอุปกรณ์อันจำเป็นพร้อมมูล สถานศึกษาจะต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนไว้เพียงพอ

3.6 ควรมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล (Individual Education Plan) เพราะการศึกษาเป็นรายบุคคลนี้ จะช่วยให้การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษบรรลุเป้าหมายได้

3.7 ความรับผิดชอบในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ไม่ควรตกอยู่กับครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนเท่านั้น แต่ควรจะอยู่ที่ทุกคน และทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็ก

3.8 ในการให้บริการการเรียนการสอน ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปกติได้เข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.9 ควรมีการประเมินพัฒนาการของเด็กและการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ การประเมินควรมีลักษณะเชื่อถือได้

3.10 ควรศึกษาข้อบกพร่องของการจัดการเรียนรู้ร่วมอยู่เสมอและหาทางแก้ไขปรับปรุงให้บริการดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ร่วม จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามระดับความรู้ความสามารถและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นที่ยอมรับของครอบครัว ชุมชนและสังคมพึ่งพาตนเองได้และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

4. ประเภทของเด็กพิการเรียนร่วม

เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท และแต่ละระดับ จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนร่วมและการให้บริการที่แตกต่างกันไป ในการจัดการเรียนร่วมมีข้อควรคำนึง คือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะจัดเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองไปได้อย่างดี ไม่ให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนร่วมประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะจัดให้มีการเรียนร่วม ได้มีผู้แนะนำไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (2534 : 14) ได้จำแนกประเภทของเด็กพิการเรียนร่วมไว้ 5 ประเภท ดังนี้

4.1 เด็กที่พิการทางการมองเห็น

4.2 เด็กพิการทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

4.3 เด็กที่พิการทางกายหรือการเคลื่อนไหว

4.4 เด็กที่พิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม

4.5 เด็กที่พิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 17) ได้จำแนกประเภทของเด็กพิการเรียนร่วมไว้ 12 ประเภท

ดังนี้

4.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

4.2 เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้

4.3 เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้

4.4 เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาค่ำมาก

4.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา

4.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

4.7 เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

4.8 เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้

4.9 เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล

4.10 เด็กปัญญาเลิศ

4.11 เด็กออทิสติก

4.12 เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ก : 11) ได้จำแนกประเภท

ของเด็กพิการเรียนร่วมไว้ 10 ประเภท ดังนี้

4.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

4.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

4.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว

4.5 เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

4.6 เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

4.7 เด็กออทิสติก

4.8 เด็กสมาธิสั้น

4.9 เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

4.10 เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545ก : 19 - 23) ได้จำแนกความพิการเพื่อการศึกษาได้ กำหนดคนที่มีความต้องการพิเศษการศึกษาไว้ 9 ประเภท โดยได้รวมคนพิการตามพระราชบัญญัติ ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไว้ ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น

4.1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่มีสายตาเหลืออยู่น้อยมากหรือไม่มีเลยหรือ เป็นผู้มียาตาภายหลังการแก้ไข 20/200

4.1.2 คนตาบอดบางส่วน หมายถึง คนที่มีสายตาบกพร่อง แต่ภายหลังจาก การแก้ไขแล้วสามารถมองเห็นได้บ้างจึงสามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้บ้าง เป็นผู้มียาตา ภายหลังการแก้ไข อยู่ระหว่าง 20/70 และ 20/200

4.1.3 คนที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง คนตาบอดหรือตาบอด บางส่วน

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยิน ซึ่งอาจจะเป็น เด็กหูตึง หรือหูหนวก คนที่จะได้รับการตัดสินใจว่าเป็นคนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีเกณฑ์ การตัดสินใจตามคุณลักษณะตามลำดับการสูญเสียการได้ยินมี 4 ระดับ คือ

4.2.1 ระดับ 1 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 35 - 54 เดซิเบล คนที่มีการสูญเสีย การได้ยินช่วงนี้มักไม่ต้องการการศึกษาพิเศษ แต่ต้องการความช่วยเหลือในการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง

4.2.2 ระดับ 2 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 55 - 59 เดซิเบล คนที่สูญเสียการได้ยิน ในช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษบ้าง ต้องการความช่วยเหลือในด้านการสวมใส่เครื่องช่วยฟัง การฝึกพูด ด้านภาษาและการแก้ไขการพูด

4.2.3 ระดับ 3 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 70 - 89 เดซิเบล คนที่สูญเสียการได้ยิน ในช่วงนี้ต้องการการศึกษาพิเศษ ต้องการความช่วยเหลือในด้านการได้ยิน การพูด การแก้ไขการพูด และบริการพิเศษทางการศึกษา

4.2.4 ระดับ 4 สูญเสียการได้ยินระหว่าง 90 เดซิเบลหรือมากกว่า คนที่สูญเสีย การได้ยินในระดับนี้ต้องการความช่วยเหลือและบริการพิเศษทางการศึกษา

4.3 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

คนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disability) หมายถึง คนที่มี พัฒนาการด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ภาษา และสติปัญญาล่าช้ากว่าปกติเมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้

แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว ปรากฏว่ามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติทั่วไป และมีความจำกัดทางด้านทักษะด้านการปรับตัว ซึ่งมีความบกพร่องทางสติปัญญาต้องเกิดก่อนอายุ 18 ปี

4.4 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ

คนที่มีความบกพร่องทางกายหรือสุขภาพ หมายถึงคนที่มีความผิดปกติของแขนขา ลำตัว รวมไปถึงศีรษะ มีความลำบากในการเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพปกติ ทั้งนี้ไม่รวมพวกพิการทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอด หูหนวก

4.5 บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

คนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งเรื่อง ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษาการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน หรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าวมิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

4.6 บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา

คนที่มีความบกพร่องทางการพูด และการสื่อความหมาย หมายถึง คนที่มีปัญหาในการสื่อความหมายกับผู้อื่น องค์ประกอบที่สำคัญในการพูดและการสื่อความหมาย มีหลายประการ อาทิ เช่น การได้ยิน การรับรู้ภาษา การใช้ภาษาและสติปัญญา ถ้าหากมีความผิดปกติเกิดขึ้นในส่วนใด จะทำให้เกิดปัญหาในการสื่อความหมายทันที

4.7 บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์

คนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมทางอารมณ์ หรือเด็กสมาธิสั้น ไม่ใช่คนพิการหรือคนที่มีความบกพร่อง แต่จัดกลุ่มคนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา สถานศึกษาต้องรับและจัดบริการการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับคนพิการแต่ละประเภท คนกลุ่มดังกล่าวมีอาการหรือพฤติกรรมที่แสดงออกไม่ชัดเจน ต้องอาศัยการสังเกต การสำรวจอย่างเป็นระบบ และมีการวัดและประเมินผลทางจิตวิทยา หรือการวินิจฉัยทางการแพทย์ ดังนี้

4.7.1 คนที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หมายถึง คนที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไป และพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและผู้อื่น เป็นผลมาจากความขัดแย้งของเด็กสภาพแวดล้อมหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเอง ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ขาดสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนหรือผู้เกี่ยวข้อง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน มีความคับข้องใจ มีความเก็บกดทางอารมณ์โดยแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งบางคนมีความบกพร่อง ข้ำซ้อนอย่างเด่นชัดอีกทั้งเกิดขึ้นเป็นเวลานาน ซึ่งมีการแสดงออกหลายลักษณะ

4.7.2 คนสมาธิสั้น หมายถึง คนที่ภาวะสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมอยู่ไม่สุข รวบรวม คนที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมแสดงออกซ้ำๆ จนเป็นลักษณะเฉพาะตัว มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุหรือระดับพัฒนาการในเรื่องของการขาดสมาธิ ความหุนหันพลันแล่น ขยับยั้งตนเองไม่ค่อยได้และ/หรือชุมชน ไม่อยู่หนึ่งไม่สามารถให้ความสนใจต่อการเรียนได้อย่างจริงจัง และนานเพียงพอ

4.8 บุคคลออทิสติก

บุคคลออทิสติก หมายถึง คนที่มีความบกพร่องด้านพัฒนาการอย่างรุนแรง ในลักษณะสำคัญ 2 ประการ

4.8.1 มีความผิดปกติในลักษณะของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นๆ มีความบกพร่องในการสื่อสาร การใช้คำพูด การสื่อสารภาษา

4.8.2 เด็กจะมีพฤติกรรมซ้ำๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น

3 ลักษณะ คือ

1) สูญเสียทางปฏิสัมพันธ์

- (1) ไม่สามารถแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น
- (2) ไม่มีความสามารถที่จะผูกพันกับใครเพื่อให้เป็นเพื่อนกันได้
- (3) ขาดการแสวงหาเพื่อนที่จะเล่นสนุกกับใคร ไม่แสดงความสนใจที่จะทำงานร่วมกับใคร ไม่สามารถทำประโยชน์ต่อส่วนรวมกับผู้อื่นได้
- (4) ไม่สามารถมีการติดต่อทางสังคมและการแสดงออกทางอารมณ์ให้เหมาะสมเมื่ออยู่ในสังคม

2) สูญเสียทางการสื่อความหมาย

- (1) มีความล่าช้าหรือไม่มีการพัฒนาในด้านภาษาและการพูดเลย หรือไม่สามารถใช้กิริยาท่าทางสื่อความหมายกับผู้อื่นได้
- (2) ในรายที่สามารถพูดได้แล้ว ก็ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจและเหมาะสม
- (3) มักจะพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนต้องการจะพูดและตนเองสนใจ ไม่สนใจว่าผู้อื่นจะฟังหรือไม่

- (4) ไม่สามารถเล่นสมมุติได้ด้วยตนเองหรือไม่สามารถเล่น

ลอกเลียนแบบได้อย่างเหมาะสมตามวัน

3) พฤติกรรม ความสนใจ และการกระทำซ้ำๆ

- (1) มีพฤติกรรมซ้ำๆ อย่างเดียวหรือมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้ มีความสนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะที่ผิดปกติอย่างเด่นชัด

- (2) ไม่สามารถยืดหยุ่นในการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันที่เคยทำซ้ำๆ เป็นประจำโดยต้องทำตามขั้นตอนเหมือนเดิมทุกครั้ง
- (3) มีการเคลื่อนไหวซ้ำๆ
- (4) มีความสนใจเกี่ยวกับส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุหรือของเล่นเท่านั้น

4.9 บุคคลพิการซ้อน

เด็กพิการซ้อน หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางการทำงานของอวัยวะตั้งแต่สองอย่างขึ้นไปในบุคคลเดียวกัน ซึ่งยังส่งผลให้ประสิทธิภาพและความสามารถในการดำเนินชีวิตและการศึกษาด้อยกว่าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน เช่น เด็กที่มีความบกพร่องของการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อร่างกาย แขน ขา และมีความบกพร่องทางการเห็น รวมถึงมีความบกพร่องทางสติปัญญาด้วย ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ต้องได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับความบกพร่อง เช่น ต้องช่วยเหลือเพิ่มทักษะในการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ เพิ่มความคล่องตัวในขณะเดียวกันต้องมีหลักสูตรพิเศษ ด้านการมองเห็นด้วยซึ่งหากได้รับการศึกษาจากโครงการเดียวกันที่ช่วยเหลือเพียงด้านเดียวเด็กกลุ่มนี้ก็จะไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปแยกได้ 10 ประเภท ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กออทิสติก เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีความบกพร่อง ซ้ำซ้อน และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

5. การคัดแยกเด็กเพื่อการเรียนร่วม

การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการได้รับบริการช่วยเหลือในระยะแรกและเตรียมความพร้อมให้สามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการ (2543ก : 4 - 18) ได้คัดแยกคนพิการเพื่อรับการศึกษาแบบเรียนร่วม โดยพิจารณาจากความพร้อมของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

5.1 การสังเกตพฤติกรรมทั่วไป จากการรายงานการตรวจสอบอย่างง่าย ๆ การนับจำนวนครั้งของโรงเรียน จะต้องจัดให้มีการเกิดพฤติกรรมหรือการบันทึกอย่างละเอียด สิ่งสำคัญคือ ข้อมูลพฤติกรรมต่างๆ สำหรับเด็กทุกคน

5.2 การตรวจสอบโดยครู เป็นการตรวจสอบขั้นต้นเพื่อทราบถึงพัฒนาการของเด็ก การคัดแยกเด็กแต่ละประเภท

5.2.1 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เช่น ครูยืนห่างจากเด็ก ระยะ 3 เมตร ยกนิ้วขึ้น 3 นิ้ว แล้วให้เด็กบอกว่ามือที่ชูนี้กี่นิ้ว ถ้าเด็กตอบไม่ได้แสดงว่าเด็กยังนับไม่ได้ ถ้าเด็กบอกว่า 5 นิ้ว แสดงว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับสายตากราน ครูให้เด็กอ่านหนังสือแล้ว สังเกตพฤติกรรมการอ่านว่าอ่านในลักษณะใด เช่น อ่านหนังสือจนใกล้สายตาหรืออ่านหนังสือผิด (การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็กใช้แบบสำรวจ)

5.2.2 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครูตรวจสอบได้ดังนี้ ครูยืนข้างหลังเด็ก ห่างจากเด็กประมาณ 1 เมตร แล้วเรียกชื่อเด็กด้วยเสียงดังพอประมาณ แล้วสังเกตว่าเด็กหันหน้ามาทางครู หรือแสดงอาการมองมาทางแหล่งเสียงหรือไม่หรืออาจใช้เสียงอย่างอื่น เช่น นาฬิกาปลุก กลอง ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสังเกตปฏิกิริยาของเด็กที่มีต่อเสียงเหล่านั้น

5.2.3 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายการเคลื่อนไหวตรวจสอบได้ ดังนี้ คือ ครูอาจให้เด็กเดินในระยะ 3 - 5 เมตร เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของเด็กว่า ผิดปกติหรือไม่ทดสอบการช่วยเหลือตัวเอง เช่น การแต่งกาย การสวมเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง รองเท้าและถุงเท้า การรับประทานอาหาร เป็นต้น โดยครูให้เด็กทำกิจกรรมนั้นๆให้ครูดูแล้วสังเกต พฤติกรรมของเด็กว่าแตกต่างจากเด็กปกติมากน้อยเพียงใด หากเด็กมีความลำบากในการทำ กิจกรรม เช่น รับประทานอาหารด้วยความลำบากหรือรับประทานอาหารด้วยตนเองไม่ได้ อันเนื่องมาจากสุขภาพร่างกาย แสดงว่าเด็กอาจมีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

5.2.4 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาการอ่าน ให้เด็กอ่าน หนังสือให้ครูฟังในระดับที่เหมาะสมกับชั้นและวัยให้เด็ก ทำเลขในระดับที่เหมาะสมกับชั้นและ วัยประมาณ 1 - 2 ข้อ พูดยกกับเด็กเพื่อทดสอบปฏิภาณ ไหวพริบ

5.2.5 การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้พฤติกรรมไม่สมวัยอันอาจนำไปสู่ ความบกพร่องทางบุคลิกภาพและการปรับตัวความผิดปกติทางความประพฤติที่เป็นปัญหาและ ความผิดปกติทางอารมณ์และอาการทางประสาทในส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะตรวจสอบได้ ดังนี้

- 1) ผลการเรียนรู้ด้อยลงกว่าเดิม
- 2) มีการเคลื่อนไหวอริยาบถมากหรือน้อยผิดปกติ
- 3) ความคิดอ่านที่แปลกและไม่เป็นจริง
- 4) มีความวิตกกังวลอย่างกะทันหันมากเกินไปอย่างไม่สมเหตุสมผล

5) การใช้ภาษาและคำพูด เช่น มีการพัฒนาช้ากว่าวัย วกวน สับสนซ้ำแล้วซ้ำเล่าในคำหรือข้อความเดียวกัน เลื่อนลอยกว่าที่เคยเป็น จับใจความไม่ได้หรือไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์การรับรู้เสียไป เช่น เกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ และบุคคล หรือการเห็น การได้ยินได้กลิ่น รสต่างๆ

6) แยกตัวเองจากสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่สบตาคนอื่น ไม่ยิ้มด้วย ไม่ชอบอยู่หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

7) ความคิดและการกระทำต่างๆ หมกมุ่นวนเวียนอยู่ต่อตนเองโดยไม่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

8) การกระทำหรือท่าทางซ้ำๆแบบเดียวกัน ชอบเล่นกับตัวเอง เช่น โยกตัว บ่นนิ้วกระพือนิ้ว ชักหัวไหล่ตา เป่าปาก เป็นต้น

9) มีความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวได้ง่าย แต่ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นดูไม่เหมาะสม

10) มีความบกพร่องทางอารมณ์ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น

11) สถิติปัญญาและทักษะในด้านต่างๆ อาจเสื่อมลงกว่าเดิมก็ได้หรือบางอย่างอาจดีขึ้นกว่าบางอย่างก็ได้ศึกษาประวัติ การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางบ้านและครอบครัว รวมทั้งการเยี่ยมบ้านเพื่อสังเกตลักษณะสัมพันธ์ภาพที่บ้าน พิจารณาจากผลทางพัฒนาการ ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านร่างกายกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ในกรณีที่เด็กได้ผ่านการเตรียมความพร้อมมาแล้ว

5.2.6 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมการตรวจสอบพฤติกรรมของเด็กอาจกระทำได้ดังนี้

1) การใช้แบบทดสอบหรือแบบสอบถามให้เด็กเลือกตอบ

2) การสัมภาษณ์ ใช้การพูดคุย ชักถามในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์หรือข้อมูลที่ต้องการจะรู้

3) การให้เด็กได้เขียนประวัติของตนเอง โดยบรรยายเกี่ยวกับครอบครัว ความรู้สึกความประทับใจ หรือสิ่งที่ทำให้เสียใจลักษณะพฤติกรรมที่มีปัญหาที่สำคัญ คือความประพฤติ โดยทั่วไปพฤติกรรมออกมาให้เห็น คือชอบทะเลาะวิวาทกับเพื่อนทำร้ายเพื่อนไม่ส่งการบ้าน ไม่ชอบทำงานกลุ่ม หนีเรียนบ่อยๆ ไม่รับผิดชอบในการทำงาน โกรธง่าย ฉุนเฉียว พุดจาหายับคาย ไม่ตรงต่อเวลา ชอบอยู่คนเดียว อารมณ์แปรปรวน วิดกกังวลง่ายงุ่มง่าม ก้าวร้าว ขาดความสนใจในสิ่งรอบๆ ตัว

5.2.7 การคัดแยกเด็ก ออทิสติก โดยการตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก ด้านร่างกาย การตอบสนองอย่างผิดปกติต่อเสียง มองดูสิ่งของต่างๆอย่างเพิดเพลิน ทรงตัวไม่ดี มีพฤติกรรมแปลกๆ เคลื่อนไหวผิดปกติด้านสังคมปฏิสัมพันธ์ ไม่รู้จักอยู่ในสังคมและการมีความสัมพันธ์ ชอบเล่น คนเดียวแยกตัวและเล่นไม่เป็น ชิดติดกับสิ่งของ กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว ชอบทำในสิ่งที่เด็กทั่วไปไม่ทำ เช่น การปิดของตจจากโต๊ะด้านภาษาและการสื่อความหมายมีปัญหาในการสื่อสาร และแปลความหมาย ชอบพูดซ้ำๆและมีปัญหาในการเปล่งเสียง ไม่เข้าใจ การเล่นสมมุติ ใช้ภาษาของตนเองซึ่งบุคคลทั่วไปไม่เข้าใจด้านสติปัญญา เด็กบางคนรักดนตรี สามารถร้องเพลง และเล่นดนตรีได้ ถ้าอาการไม่มากมักชอบวาดรูป ระบายสีได้ มีความจำในสิ่งที่ชอบเป็นพิเศษ

5.2.8 การคัดแยกเด็กสมาธิสั้น เด็กสมาธิสั้นเป็นลักษณะผิดปกติของพฤติกรรม ปัจจุบันมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ซึ่งใช้เทคโนโลยีในระดับสูงใช้ตรวจนับเม็ดเลือดแดงเพื่อทำการวินิจฉัยเด็กสมาธิสั้น พฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้นมีขั้นตอนในการวินิจฉัยคือการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในหลายๆ สถานการณ์ เช่น โรงเรียน ที่บ้าน และการเล่นการสังเกตในโรงเรียน เป็นสิ่งสำคัญมาก และครูเป็นคนรายงาน เกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น

- 1) ช่วงความสนใจว่าเหมาะสมหรือไม่
- 2) การควบคุมการแสดงออกและควบคุมอารมณ์
- 3) การฟังคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ภายใต้สถานการณ์ที่น่าเบื่อต่างๆ
- 4) ทำงานที่ครูมอบหมายให้ได้ทั้งชั้นและที่บ้าน
- 5) การควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ

5.2.9 การคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน เด็กจะต้องมีผลการทดสอบอย่างน้อยทั้ง 3 ด้าน คือ ผลการตรวจการได้ยินซึ่งนักโสตวิทยาเป็นผู้ทดสอบ ผลการตรวจสายตา ซึ่งจักษุแพทย์ทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นรายงานผลการเรียนจากโรงเรียน การวินิจฉัยเพื่อจัดการศึกษา โดยทั่วไปแล้วนักการศึกษา มักยึดสภาพความบกพร่องของเด็กเป็นเกณฑ์ หากเด็กมีความบกพร่อง 2 อย่าง ให้ยึดความบกพร่องที่ รุนแรงกว่าเป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทและจัดการศึกษาแล้วให้บริการเสริมสำหรับสภาพความรุนแรงที่น้อยกว่า

สรุปได้ว่า การคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อรับการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยพิจารณาจากความพร้อมของเด็กในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ และสังคม เพื่อให้คนพิการได้รับบริการช่วยเหลือในระยะแรกและเตรียมความพร้อมให้สามารถเข้ารับการศึกษได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

6. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 17) ได้กล่าวถึง การจัดรูปแบบการเรียนร่วมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

6.1 การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนในโรงเรียนปกติโดยอาจจัดให้อยู่ในชั้นพิเศษและเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางวิชา เช่น วิชาพลศึกษา ดนตรีหรือร่วมกิจกรรมตามโอกาสอันควร

6.2 เรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เรียนในชั้นเดียวกับเด็กปกติตลอดเวลา ได้รับการเช่นเดียวกับเด็กปกติ จุดประสงค์ของการเรียนร่วมเต็มเวลา คือ ให้เด็กเข้าใจและตอบสนองความต้องการซึ่งกันและกัน

6.3 การเรียนรวม (Inclusion) หรือการจัดการศึกษาโดยรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่า เด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนต้องรับเด็กทุกคนและจัดการศึกษาให้เหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 12) ได้จัดการเรียน การสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรูปแบบการจัดการเรียนร่วมใน 5 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ ซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่า มีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะ ทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติ ทุกประการ ซึ่งถ้าเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และการเรียนเหมือนกับเด็กปกติโดยไม่เป็น ปัญหาแล้วอาจไม่ต้องกลับมาเรียนในชั้นเรียนพิเศษอีก

ลักษณะที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และมีบริการให้คำแนะนำปรึกษาเป็น การจัดการเรียนร่วมเต็มเวลาลักษณะเดียวกับลักษณะที่ 1 แต่จะมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ครูเวียนสอนตามโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางโดยครู ประเภทนี้ไม่ได้เป็นผู้ที่ทำการสอนโดยตรงแต่จะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้นและ ครูประจำวิชา ให้เข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วม อยู่ในชั้นเรียน ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม และช่วยประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ลักษณะที่ 3 การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการ จัดครูการศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยกำหนดตารางเรียนให้นักเรียนที่มีความต้องการ

พิเศษได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษบางเวลาและตามความมากน้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก และสอนในเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา หรือ ไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติ การสอนอาจจะทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการยังทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น หรือประจำวิชา เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

ลักษณะที่ 4 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเรียนเดียวกันโดยคู่ขนานกับห้องเรียนปกติและจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูการศึกษาพิเศษประจำชั้นและสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี - นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยศึกษา หรือกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

ลักษณะที่ 5 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากในประเภทเดียวกัน โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็กไม่น้อยกว่า 6 คน เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชา แต่อยู่ในโรงเรียนปกติ และมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนบ้างบางโอกาส เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ ประชุมประจำสัปดาห์ รับประทานอาหารกลางวันร่วมกับเด็กปกติ เขียวกีฬาและร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนร่วมพิธีการกับโรงเรียนด้วย

สรุปได้ว่า การจัดรูปแบบเรียนร่วมให้แก่เด็ก ควรพิจารณาลักษณะของความบกพร่องและความสามารถของเด็กแต่ละคน ตลอดจนต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียน ผู้บริหารครูและความร่วมมือของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปกครอง ตัวเด็ก ผู้บริหาร ครู นักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้วยจึงจะช่วยให้การจัดการเรียนร่วมบรรลุผลให้ได้มากที่สุด การจัดการเรียนร่วมนั้นมีวิธีการจัดหลายวิธี ซึ่งจะต้องเลือกให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์กับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากที่สุด ทั้งนี้การจัดการเรียนร่วมจะจัดแบบใด

7. ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม

ปรีดา จันทบุบผา (ม.ป.ป. : 15 - 16) ได้กล่าวถึงประโยชน์ด้านต่างๆ ของการเรียนร่วมไว้ดังนี้

7.1 เพื่อให้เด็กพิการมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือไม่ต้องเดินทางไปโรงเรียนพิเศษที่อยู่ห่างไกลมากจนเป็นภาระของผู้ปกครองที่จะต้องรับส่ง

7.2 เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง ไม่ต้องเสียเงินส่งบุตรพิการไปอยู่โรงเรียนประจำ

7.3 เพื่อให้เด็กพิการได้มีชีวิตอยู่ในครอบครัวกับบิดามารดา และญาติพี่น้องตามปกติ มีโอกาสประพฤติปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของครอบครัวโดยไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกแยกออกไปด้วยเหตุแห่งความพิการ

7.4 เพื่อเด็กพิการจะมีโอกาสเรียนรู้ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ ซึ่งนับว่าเป็นประสบการณ์ตรง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

7.5 ครู-นักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนร่วม ได้รับทราบพฤติกรรมของเด็กพิการทำให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย

7.6 เพื่อเป็นการลดภาระของรัฐบาลเพราะการจัดตั้งโรงเรียนพิเศษต้องใช้งบประมาณ

7.7 เพื่อให้สังคมเข้าใจและยอมรับเด็กพิการว่ามีความสามารถเช่นเดียวกับเด็กปกติ และช่วยให้เด็กพิการอยู่ในสังคมอย่างเป็นประโยชน์ได้

นางลักษณ์ วิรัชชัย (2544 : 9 - 11) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมแบบรวมพลังว่ามีประโยชน์ต่อฝ่ายต่างๆ ดังนี้

7.1 ประโยชน์ต่อตัวเด็กพิการ

7.1.1 มีโอกาสเรียนรู้โลกและสภาพการณ์ที่เป็นจริง

7.1.2 มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน

7.1.3 มีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ มีเพื่อน และมีสังคม มิใช่ถูกแยกออกไปเป็นประชากรชั้นสอง

7.2 ประโยชน์ต่อตัวครู

7.2.1 ครูผู้สอนปกติและครูสอนวิชาการศึกษาพิเศษมีโอกาสร่วมกันเป็นทีมเรียนรู้จากกัน

7.2.2 ทำทหายความสามารถของครูที่ไม่เคยสอนเด็กพิการมาก่อนมีโอกาสร่วมกันยอมรับและเข้าใจเด็กพิการ

7.2.3 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่จะนำให้เด็กปกติในชั้นยอมรับและเข้าใจ

7.2.4 มีโอกาสในการติดต่อประสานงานกับองค์กร หน่วยงานในชุมชน และครอบครัวมากขึ้น รู้จักเด็กและครอบครัวดีมากยิ่งขึ้น

7.2.5 ภาควิชาใจที่ได้ทำหน้าที่ครูอย่างสมบูรณ์

7.2.6 เรียนรู้จากชุมชน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์

7.3 ประโยชน์ต่อตัวเด็กปกติ

7.3.1 เข้าใจสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องความพิการ

7.3.2 มีโอกาสพัฒนาคุณธรรมด้านความเมตตา กรุณา การให้ความช่วยเหลือการทำงานเป็นทีม และความไม่เอารัดเอาเปรียบ

7.3.3 มีโอกาสสัมผัสกับสภาพที่แท้จริงของโลก

7.3.4 เข้าใจสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องความพิการ

7.4 ประโยชน์ต่อโรงเรียนได้ทำบทบาทในการพัฒนาเด็กนักเรียนครบทุกด้านตามที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และคุ้มค่า

7.5 ประโยชน์ต่อครอบครัว หน่วยงาน และองค์กรได้ขยายขอบข่ายการดำเนินงาน มีผลทำให้การดำเนินงานตามภาระหน้าที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.6 ประโยชน์ต่อรัฐบาลประหยัดงบประมาณในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสิ่งอื่นที่จำเป็นและรีบด่วน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมจะให้ประโยชน์ในด้านประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวันแก่เด็กพิเศษ ทั้งในการทำงานร่วมกันและการแข่งขันกับผู้อื่นในสภาพที่แท้จริง ทำให้สามารถปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมได้ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุขต่อไป

8. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

จากการที่รัฐมนตรีนโยบาย เด็กพิการจึงมีโอกาสให้เข้ามาเรียนร่วมกับเด็กทั่วไปในโรงเรียนต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพิการเหล่านี้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้รับการยอมรับ และช่วยเหลือจากเพื่อน นักเรียนทั่วไป แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545ก : 39 - 84) ได้ทำการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ซึ่งสรุปปัญหาและอุปสรรคได้ดังนี้

8.1 ด้านบุคลากร พบว่า มีปัญหาด้านกระบวนการพัฒนาครูเพื่อการสอนเด็กพิการ พบว่าส่วนใหญ่การพัฒนาครู เพื่อให้ครูมีศักยภาพ และความพร้อมในการจัดการศึกษาพิเศษ โดยการให้ครูได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม โดยการประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ ในด้านต่างๆ ได้แก่ รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ

8.2 การผลิตสื่อสำหรับบริหารหลักสูตร ครูส่วนใหญ่ในทุกสังกัดไม่เคยได้เข้าร่วมกิจกรรมในหัวข้อเหล่านี้ มีครูจำนวนน้อยมากในทุกสังกัดที่มีโอกาสได้เข้าร่วมหัวข้อดังกล่าว ประมาณ 1-2 ครั้ง และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายสังกัดจะพบว่า ครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเฉพาะความพิการจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวมากกว่าครูในสังกัดอื่นๆ

การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษของครูในด้านต่างๆ มีภาระค่าใช้จ่าย ทุกระดับประถมศึกษาต้องออกค่าใช้จ่ายเองถึงร้อยละ 40

8.3 ความต้องการความรู้ การเรียนรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ในด้านต่างๆ แนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เนื้อหาสาระหลักสูตร สำหรับเด็กพิการ แบบต่างๆ การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดทำเอกสารคู่มือการสอนเด็กพิการ การวัดผล ประเมินผล การเรียนรู้ของเด็กพิการ หลักและวิธีการบริหารหลักสูตรสำหรับเด็กพิการ การจัดทำ แฟ้มประวัติและผลงาน การคัดแยกเด็กพิการ และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาพัฒนาการสอนเด็ก พิการ ครูในโรงเรียนเรียนรวมทุกสังกัดต้องการความรู้/การเรียนรู้เกี่ยวกับหลักจิตวิทยาการสอนเด็ก พิการ ด้านศักยภาพพบว่าโรงเรียนที่จัดการเรียนรวมทุกสังกัดขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณวุฒิและ ประสบการณ์ดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ในบางที่ พบว่า มีนักเรียนพิการเพิ่มมากขึ้น

8.4 ด้านสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า โรงเรียนเรียนรวมยังไม่ได้มีการ เตรียมสถานที่รองรับคนพิการทุกประเภท โดยเฉพาะคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายและต้องใช้ รถเข็นเนื่องจากยังไม่มีทางลาดและห้องส้วมที่เหมาะสมกับผู้พิการ ทางลาดชันบางครั้งชันเกินไป ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง โรงเรียนแก้ปัญหาโดยเอาแผ่นยางนวมมาติดผนัง เพื่อให้ให้นักเรียนใช้เป็น ที่หยุดรถ ซึ่งอาจเกิดอันตรายได้ ด้านหลักสูตรที่ใช้โรงเรียนในทุกสังกัดใช้หลักสูตรปกติ

8.5 ด้านการบริหารงบประมาณ ปัญหาที่พบในด้านงบประมาณ คือ ด้านครุภัณฑ์ ที่ถูกกำหนดลักษณะเฉพาะมาจากหน่วยงานส่วนกลางทำให้ไม่สอดคล้องกับลักษณะการใช้งาน หรือสภาพความพิการของเด็ก โดยเฉพาะการใช้งานหรือสภาพความพิการที่มีความบกพร่องทาง ร่างกายและมีราคาแพงกว่าต่างประเทศมาก ด้านระเบียบการเงิน ระเบียบการเงินไม่เอื้อต่อการ ดำเนินงาน หรือการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น กรณีปัญหาเด็กมาเรียนไม่ต่อเนื่อง ซึ่งเกิดจากเมื่อเด็ก กลับบ้านไปบางคนไม่กลับมาเรียนอีกทาง โรงเรียนเห็นว่าควรมีกระบวนการติดตาม หรือให้การ แนะนำเพื่อช่วยเหลือโดยการประสานงานจัดหา สถานที่เรียนใกล้บ้านให้ หรือเป็นค่ารถให้เด็ก กลับมาเรียนต่อ ซึ่งในกรณีนี้ โรงเรียนมีงบประมาณค่าหัวของนักเรียนนั้นๆ อยู่แล้วแต่ไม่สามารถ นำมาใช้ในกรณีดังกล่าวได้ทางโรงเรียนเสนอว่าควรจะได้มีระเบียบการนำเงินดังกล่าวมาใช้ แก้ปัญหานี้ได้อย่างถูกต้อง เพราะงบประมาณในส่วนนี้โรงเรียนมีอยู่แล้วแต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้

8.6 ด้านการจัดการ ปัญหาด้านการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบการเรียนรวม บางโรงเรียนอาจไม่สำเร็จ เพราะมีนักเรียนพิการบางคนเข้าไปเรียนแล้วต้องกลับมาเรียนในโรงเรียน เฉพาะความพิการตามเดิม เนื่องจากนักเรียนทั่วไปไม่ยอมรับและไม่มีความสุขในการเรียนเกิดจาก

การที่ผู้บริหารขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ ไม่ให้ความสนใจที่จะพัฒนาโครงการเรียนรวม ส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเรียนรวม เพราะไม่มีกระบวนการที่สร้างความเข้าใจกับนักเรียนทั่วไป ผู้ปกครองและครูอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมยังมีปัญหาอยู่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านบุคลากร ซึ่งจะต้องมีกระบวนการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาพิเศษ มีการผลิตสื่อที่เอื้ออำนวยต่อผู้พิการ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีความเหมาะสมกับความพิการนั้นๆ รวมถึงมีระบบการบริหารจัดการที่ดี โดยให้ความสนใจที่จะพัฒนาโครงการเรียนรวม เมื่อนักเรียนพิการเข้าไปเรียนกับนักเรียนทั่วไปแล้ว มีความสุขในการเรียน ส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเรียนรวม

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรวม

1. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ข : 133-136) ได้กำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษของประเทศไทยโดยมีพื้นฐานจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ดังนี้

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายจากมาตรา 10

1. ให้คนพิการทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี
2. ให้จัดการศึกษาให้เป็นพิเศษ
3. ให้จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว
4. ให้ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

การศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาในระบบ
2. การศึกษานอกระบบ
3. การศึกษาตามอัธยาศัย

นโยบายจากมาตรา 15

1. ให้จัดการศึกษาแก่คนพิการอย่างหลากหลายรูปแบบ
2. ให้ดำเนินโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเรียนร่วมมาตรฐาน รวม 390 โรงเรียน โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการบริหารจัดการ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการค้นคว้าสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

นโยบายจากมาตรา 24 และมาตรา 28

1. ให้มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับคนพิการระดับมาก
2. ให้เพิ่มเนื้อหาสาระทั่วไปให้สอดคล้องกับคนพิการแต่ละประเภท
3. ให้ปรับเนื้อหาสาระทั่วไปให้สอดคล้องกับคนพิการและประเภท
4. ให้ใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในการบริหารจัดการเรียนร่วม

S - Students (นักเรียน)

E - Environment (สภาพแวดล้อม)

A - Activities (กิจกรรมการเรียนการสอน)

T - Tools (เครื่องมือ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก)

มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงทั้งปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาในกรณีที่ดินเขตพื้นที่การศึกษา ไม่อาจบริหารและจัดการได้ตามวรรคหนึ่ง กระทรวงอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมการบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษาก็ได้

วรรค (1) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจสติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ ฯลฯ นโยบายจากมาตรา 37 (1)

1. ให้โรงเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)
2. เมื่อเขตพื้นที่การศึกษาใดมีความพร้อมให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้การสนับสนุนให้เขตพื้นที่การศึกษานั้นจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลพิการ

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ

นโยบายมาตรา 52

1. ให้สถาบันราชภัฏยกเลิกการผลิตครูการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีและให้ผลิตในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและปริญญาโททางการศึกษาพิเศษแทน
2. สนับสนุนให้สถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยต่างผลิตครูและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เพื่อพร้อมให้บริการแก่คนพิการ
3. ให้ใช้เงินกองทุนการศึกษาเพื่อคนพิการสนับสนุนการพัฒนาครูและผู้บริหาร

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

วรรค (3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษแก่กลุ่มตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและ ความเป็นธรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นโยบายจากมาตรา 60 (3)

1. ให้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 (19 ตุลาคม 2550) และยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545

สรุปได้ว่า นโยบายและการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษของประเทศไทยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ คือ

1. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว้างขวางขึ้น
2. พัฒนาเด็กพิการในลักษณะบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. ทำงานร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาและบุคลากรอื่นในลักษณะร่วมคิด ร่วมวางแผน

ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา. 2550 : 8) ได้ บัญญัติไว้ว่า

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชาย และหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง ในเรื่องถิ่นกำเนิดเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำไม่ได้

มาตรา 49 ระบุถึงสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตาม วรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

มาตรา 54 ระบุถึงสิทธิในการรับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐว่า บุคคล ซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

3. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (ราชกิจจานุเบกษา. 2551 : 3) ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้ดังนี้

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
2. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น
3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 6 ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 7 ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวงศึกษาธิการในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วมการจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือบริการอื่นใดให้สถานศึกษาในทุกสังกัด จัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนตลอดจนบริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วน

หรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมายให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา 9 ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา 18 ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ
2. สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ
4. ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
5. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก
6. ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
9. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน กำกับ ดูแล ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามนโยบายแนวทาง และแผนปฏิบัติการของกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา 19 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้การสนับสนุนทรัพยากรองค์ความรู้ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

มาตรา 20 ให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการของรัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจแก่คนพิการ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2548 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ค : 23 - 26) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามกระบวนการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT - Framework) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประชุมบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและความสามารถในการปฏิบัติงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. ตั้งคณะกรรมการโครงการเรียนร่วม มีองค์ประกอบ 8 - 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองเด็กพิการ ผู้ปกครองเด็กทั่วไป ตัวแทนครูในโรงเรียน ตัวแทนศูนย์การศึกษาพิเศษ ตัวแทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตัวแทนชุมชน
3. ประชุมคณะกรรมการ จัดทำวิสัยทัศน์ กำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ
4. พัฒนาบุคลากรตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา
5. ประสานบุคลากรทุกหน่วยงาน ในการพัฒนาเด็กเรียนร่วม
6. การบริหารจัดการตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework)

เบญญา ชลธารันนท์ (2546 : 7 - 47) ได้เสนอแนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยโรงเรียนต้องบริหารองค์ประกอบหลัก 4 ประการตามโครงสร้างซีท เพื่อให้การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. นักเรียน (S : Students)

นักเรียนหมายถึง นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ในด้านร่างกายวิชาการ อารมณ์และสังคม และการช่วยเหลือตนเอง หากพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน ซึ่งในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมเพราะช่วงอายุ 0 - 3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนา ระดับการทำงานต่างๆ (Functional Level) จะยิ่งสูงขึ้น ในทางกลับกัน หากไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้นหรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานต่างๆ จะเลือนหายไปทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที ดังนั้น การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ ยิ่งทำได้ทันเวลาที่ตั้งแต่เมื่อแรกเกิดและทำได้อย่างถูกต้อง จะสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน ในกรณีที่เด็กพิการภายหลังเช่น อยู่ในระดับมัธยมศึกษาแล้วขาด การเตรียมความพร้อมนักเรียนในช่วงวัยรุ่นนั้นต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นภายหลังด้วย ซึ่งถือเป็นเรื่องยากและมีผลต่อจิตใจมากรวมทั้งต้องมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobilities : O & M) เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ (Independent Living) และช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดและเร็วที่สุด เป็นต้น

1.2 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจเกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมามีพบว่า การที่คนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สมเพช เหวทนา สงสาร กลัว ไม่ไว้วางใจ มักเกิดจากความไม่รู้ หรือไม่มีข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้น ครูควรทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปในชั้นเรียนได้รู้จัก และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูอาจจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนทดลองเป็นคนพิการและทำกิจกรรมต่างๆ จากนั้นให้อภิปรายถึงความรู้สึกรักของนักเรียนแต่ละคนกิจกรรมเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวกและความลำบากของเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องมากขึ้น กิจกรรมอื่นที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับเพื่อนพิการหรือที่มี

ความบกพร่องมากขึ้น เช่น การเชิญผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิการมาบรรยายให้ฟัง พร้อมทั้งให้ครูภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นภาพ บทความ และสื่ออื่นๆ ประกอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาต่างๆ การจัดนิทรรศการ หนังสือและเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพื่อให้ นักเรียนในชั้นเรียนและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้การทำทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการหรือที่มีความบกพร่องเพื่อให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ว่าคนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีความเป็นอยู่อย่างไร นอกจากนี้ควรสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องเบื้องต้นให้กับนักเรียนทั่วไปด้วย

สรุปได้ว่า ด้านนักเรียนต้องมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไป ในด้านร่างกาย วิชาการ อารมณ์และสังคมและ การช่วยเหลือตนเอง โดยได้รับการตรวจสุขภาพ คัดกรองประเภทความบกพร่อง และการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนทั่วไป ให้มีความรู้และสอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนพิการ

2. สภาพแวดล้อม (E : Environment)

สภาพแวดล้อมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment : LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลา ก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดยทั่วไป ควรจัดให้นักเรียนทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยแยกนักเรียนออกไปจากเพื่อนทั่วไปให้น้อยที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการคือ พิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีการเห็นเลือนรางควรมีไฟโตะไฟที่โต๊ะเรียนและจัดให้นักเรียนมานั่งแถวหน้าสุด รวมทั้งไม่ให้แสงสะท้อนจากหน้าต่างเข้ามารบกวนเวลาขณะที่นักเรียนดูกระดานดำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจัดให้นั่งประมาณแถวที่ 2 หรือ 3 โดยนั่งมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองครูและเพื่อนนักเรียนในห้องได้ทั่วถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่นั่งรถเข็นเมื่อจำเป็นต้องเรียนวิชาเกษตรและนักเรียนต้องปลูกผักสวนครัว ครูควรยกระดับแปลงผักให้สูงขึ้นจากพื้นและอยู่ในระดับเดียวกับที่นั่งเก้าอี้รถเข็น เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักได้สะดวก นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพาหนะที่ใช้ในการรับส่งนักเรียนจากบ้านไปโรงเรียนและจากโรงเรียนไปบ้านไปทัศนศึกษาและกิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนจะต้องเคลื่อนย้าย นอกจากนี้จะต้องมีการบริหารจัดการตารางเวลาเรียนและห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วมควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร พื้นห้องเรียนควรราบเรียบและมีการปรับระดับเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็นห้องน้ำ โต๊ะ เก้าอี้

และคำนึงถึงการถ่ายเทของอากาศ แสงจากธรรมชาติ แสงไฟ เป็นต้นเกณฑ์มาตรฐานการจัด
ภายนอกอาคาร มีดังนี้

2.1.1 เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายนอกอาคาร

1) สถานที่ตั้ง จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการอย่างยิ่ง
ถ้าปรับระดับพื้นที่ให้อยู่ในระดับเดียวกับประตูทางเข้า เพราะจะช่วยให้คนพิการเข้าออกได้สะดวก
ยิ่งขึ้น

2) ชนิดของตัวอาคาร นิยมอาคารชั้นเดียวมากกว่าอาคารหลายชั้นและ
ถ้าตัวอาคารมีมากกว่า 1 ชั้น ควรมีทางลาดหรือลิฟต์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการที่ต้องใช้
เก้าอี้รถเข็น (Wheel Chair)

3) ทางเข้า ควรอยู่ในระดับเดียวกับประตู ถ้าอยู่คนละระดับควรมีทางลาด
และบันได หากเป็นห้องชุดทางเข้าควรมีทางไปถึงห้องโถงชั้นล่าง บริเวณทางเข้าที่ใช้ในเวลากลางวัน
ควรมีแสงสว่างไม่น้อยกว่า 5 แรงเทียน เพื่อช่วยให้คนที่มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้ชัดเจนขึ้น
นอกจากนี้พื้นผิว ทางเข้าควรปราศจากใบไม้ ขยะ และวัสดุชิ้นเล็กๆ ที่อาจทำให้คนพิการลื่นหรือ
สะดุดหกล้มได้

4) ทางเดิน ควรกว้างอย่างน้อย 1.525 เมตร (60 นิ้ว) เพื่อให้เก้าอี้รถเข็น
2 ตัวสวนทางกันได้ ทางเดินไม่ควรมีทางชันเกินร้อยละ 5 และควรเป็นพื้นระดับเดียวกันตลอด
โดยไม่มีบันไดคั่น พื้นทางเดินที่เป็นกรวดหรือหินอาจไม่ปลอดภัยต่อคนพิการ สำหรับคนที่มี
สายตาเลือนราง สีและลวดลายของทางเดินควรเป็นแบบง่ายๆ เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนควรมีที่
สังเกตตรงทางเดินที่ไม่สะท้อนแสงตลอดแนวขอบทางเดินซึ่งกว้างไม่ต่ำกว่า 0.610 เมตร ควรใช้
วัสดุที่มีพื้นผิวแตกต่างกันตรงทางแยก จะช่วยคนที่มีสายตาเลือนรางได้ดีขึ้น และหากทางเดินมา
ประจบกันมีลักษณะเป็นรูปตัวที (T) ให้ทำทางลาดจากทั้ง 3 ทิศทาง

5) ทางข้าม ต้องมีทางลาดจากทางเดินสู่ถนน ในบริเวณทางข้ามไม่ควรมี
ท่อน้ำตรงทางเดินและทางข้าม หากจำเป็นต้องมีควรมีสัญลักษณ์เตือนที่เห็นได้ชัดเจนตรงขอบทางลาด
ควรมีพื้นผิวและสีที่แตกต่างออกไป อาจไม่ต้องใช้สีทา แต่ใช้วัสดุที่แตกต่างออกไป เช่น ใช้หินแกรนิต
สีเทาอ่อนตรงขอบทางลาดบนถนนแอสฟัลต์สีดำ เป็นต้น

6) ลานจอดรถ ควรมีที่จอดรถให้ใกล้กับตัวอาคารมากที่สุดและควรทำ
เครื่องหมายสากลที่บอกให้คนพิการทราบว่าเขาสามารถใช้สถานที่นั้นได้ โดยเฉพาะสำหรับคน
ที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็น ช่วงจอดรถสำหรับรถแต่ละคันควรกว้าง 3.660 เมตร (12 ฟุต) เพื่อให้คนพิการ
ที่ใช้เก้าอี้รถเข็นขึ้นผ่านได้

7) เกาะกลางถนน ใช้เกณฑ์เดียวกับทางเดิน

8) ต้นไม้ หลีกเลี่ยงการปลูกต้นไม้ที่ให้ผลหรือเมล็ดที่มีหนามซึ่งอาจร่วงตกลงพื้น หรือปลูกต้นไม้ที่มีรากโผล่เหนือพื้นดินใกล้ทางเดิน ควรปลูกต้นไม้ห่างจากทางเดินอย่างน้อย 2.140 เมตร (7 ฟุต) และมีรั้ว อิฐ ซีเมนต์ ล้อมรอบบริเวณต้นไม้สูงพอที่จะป้องกันไม่ให้คนพิการตกลงไปในหลุมปลูกต้นไม้

9) ร่องน้ำ ไม่ควรมีร่องน้ำบนทางเดิน หากจำเป็นต้องมีช่องตะแกรงปิดร่องน้ำ ช่องตะแกรงไม่ควรกว้างเกิน 1.30 ซม. เพื่อป้องกันไม่ให้ปลายไม้เท้า ไม้ค้ำยันหรือล้อรถเข็นตกลงไปในช่องตะแกรง

2.1.2 เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายในอาคาร

1) ประตู ประตูทั้งหมดควรเปิดได้ง่าย และหากประตูเป็นแบบปิดเองก็ควรปิดอย่างช้าๆ เพื่อให้เวลาแก่คนพิการได้ผ่านช่องประตูเข้ามา ประตูควรเปิดกว้างอย่างน้อย 0.815 เมตร และควรเปิดซ้ำได้ ประตูสองบานไม่เหมาะสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หากจำเป็นต้องมีก็ควรเปิดได้ง่าย ประตูแต่ละบานควรกว้างอย่างน้อย 0.815 เมตร นอกจากนี้ควรมีวัสดุพวยกขาทางด้านล่างของประตูสูงขึ้นมาจากพื้น 0.460 เมตร เพื่อสามารถใช้ไม้ค้ำยันไม้เท้า เครื่องช่วยเดินหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเก้าอี้รถเข็นดันได้ ที่ตั้งประตูควรเป็นท่อนยาวตามแนวตั้ง แทนที่จะเป็นลูกบิดทรงกลมเล็กๆ เพื่อช่วยให้คนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็นเปิดประตูได้ในระดับต่างกัน และควรมีสื่อที่แตกต่างจากส่วนอื่นของประตู เพื่อคนที่มีความพิการมองเห็นได้ง่าย หากเป็นประตูกระจกควรมีเครื่องหมายบอกไว้ เช่น ใช้สีที่ตัดกับสีของประตู เพื่อช่วยให้คนที่มีความพิการมองเห็นได้ชัดขึ้น ไม่ควรมีธรณีประตู หากจำเป็นต้องมีไม่ควรสูงเกิน 0.635 ซม. เพราะคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นไม่สามารถขึ้นเข้าออกได้หากสูงกว่านี้ และควรมีสัญลักษณ์ เตือนว่าเป็นธรณีประตู

2) ทางลาด (ทั้งภายในและภายนอกอาคาร) พื้นของทางลาดควรทำด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น เช่น ซีเมนต์ ความชันสูงสุดควรเป็น 1 : 12 กว้างอย่างน้อย 0.815 เมตร ที่จับควรมีความยาวตลอดทางลาดทั้งด้านบนและล่างออกไปอีกไม่น้อยกว่า 0.300 เมตร และปลายราวจับทั้ง 2 ข้าง ควรงอเข้าหรือลง บริเวณด้านล่างของทางลาดควรมีพื้นที่ระดับเดียวกันต่อไปอีก 1.800 เมตร และด้านบน 1.220 เมตร ถ้าทางลาดยาวมากควรมีพื้นที่ระดับเดียวกันคั่นทุก 9.145 เมตร หรือเมื่อเป็นทางเลี้ยวก็ต้องเป็นพื้นที่มีระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและเพื่อให้คนพิการหยุดพัก ความยาวของพื้นที่ที่คั่นอย่างน้อย 1.220 เมตร ความกว้างเท่าทางลาดสำหรับคนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็นความชันควรเป็น 1 : 20 ฉะนั้นหากไม่สามารถมีทางลาดที่มีความชันตามเกณฑ์มาตรฐาน ก็ควรมีทางลาดที่มีความชัน 1 : 20

3) บันได หากสามารถเลี้ยงได้ไม่ควรมีบันได สำหรับคนพิการที่สามารถใช้บันไดได้ ขึ้นบันไดควรมีลักษณะมน และส่วนยื่นของพื้นขึ้นบันไดแต่ละขั้นไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 3/5 นิ้ว) บันไดแต่ละขั้นควรสูงไม่เกิน 0.190 เมตร (7 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดที่อยู่ภายในอาคาร และไม่เกิน 0.165 เมตร (6 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดภายนอกอาคาร แต่หากน้อยกว่า 0.105 เมตร (4 นิ้ว) ก็จะเป็นอันตรายได้ ขึ้นบันไดภายในอาคารควรกว้างอย่างน้อย 0.255 เมตร (10 นิ้ว) และภายนอกอาคารควรกว้างอย่างน้อย 0.280 เมตร (11 นิ้ว) ความสูงของบันไดไม่ควรเกิน 2.440 เมตร (8 ฟุต) ควรมีสัญลักษณ์เตือนที่สัมผัสได้ เพื่อบอกให้ทราบว่าทางเดินข้างหน้าจะเป็นบันไดลงไปสู่ชั้นล่าง ควรมีราวจับทั้ง 2 ข้างของบันได (ใช้มาตรฐานเดียวกับราวจับตรงทางลาด) นอกจากนี้ราวจับควรสูงกว่าขึ้นบันไดประมาณ 0.815 เมตร (2 ฟุต 8 นิ้ว) ถึง 0.915 เมตร (3 ฟุต) และหากมีเด็กจำนวนมากที่ต้องใช้บันได ควรมีราวจับอีกอันที่สูงจากขึ้นบันได 0.610 เมตร (24 นิ้ว) ง. ทางเดินสาธารณะภายในตัวอาคาร ควรมีราวจับอย่างน้อย 1 ด้านและ 2 ระดับ คือ สูงจากพื้น 0.660 เมตร (26 นิ้ว) และ 0.815 เมตร (32 นิ้ว) เส้นผ่าศูนย์กลางของราวจับไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 1/2 นิ้ว) และสามารถจับได้สะดวก ควรห่างจากฝาผนังประมาณ 0.040 เมตร (1 1/2 นิ้ว) ทางเดินควรกว้าง 2.430 เมตร (8 - 12 ฟุต) และไม่ควรมีสิ่งกีดขวาง

4) พื้น ควรเป็นพื้นเรียบแต่ไม่ลื่น ทำด้วยวัสดุที่ไม่กะเทาะหรือหลุดง่าย พื้นที่ดีที่สุดควรเป็นพื้นยาง ไม่ควรใช้วัสดุที่เป็นมันและสะท้อนแสง และหากพื้นบริเวณใดเป็นอันตรายต่อคนที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็ควรมีสัญลักษณ์เตือนบอกที่สามารถสัมผัสได้

5) แสงสว่าง แสงสว่างที่ใช้สำหรับคนทั่วไปเพียงพอแล้วสำหรับคนพิการทั่วไป แต่สำหรับผู้มีสายตาเลือนรางต้องใช้ไฟที่มีแสงสว่างมากกว่าปกติ ควรใช้วัสดุที่พื้นผิวมีคุณสมบัติในการจัดแสงสะท้อน แสงส่องเข้าตาหรือเงา และควรใช้แสงสว่างบอกตำแหน่งบันได ราวจับทางแยก นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้ไฟกะพริบ

6) ห้องน้ำ ควรกว้างอย่างน้อย 1.525 เมตร (5 ฟุต) และลึก 1.525 เมตร (5 ฟุต) ควรมีราวจับตรงด้านข้างและด้านหลังของโถส้วม ซึ่งทำด้วยท่อเหล็กยาวอย่างน้อย 0.610 เมตร (2 ฟุต) มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.032 - 0.038 เมตร (1 1/4 - 1 1/2 นิ้ว) เพราะคนพิการจะทิ้งน้ำหนักลงบนราวจับมากเวลาใช้ส้วม ราวจับด้านหลังโถส้วม ควรสูงจากที่นั่งโถส้วมประมาณ 0.280 เมตร (11 นิ้ว) สำหรับราวจับด้านข้างให้ติดทำมุม 50 องศากับพื้น ที่กดตรงโถส้วมควรติดกับฝาผนังห้องน้ำ เพราะคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นสามารถกดได้ง่าย ที่นั่งโถส้วมควรสูงจากพื้น 0.255 เมตร (10 นิ้ว) สำหรับห้องน้ำผู้ชาย ที่ปัสสาวะไม่ควรสูงเกิน 0.485 เมตร (19 นิ้ว) จากพื้นอ่างล้างมือ ควรสูงจากพื้น 0.610 เมตร (2 ฟุต) กระจกควรสูงจากระดับพื้น 0.915 เมตร (3 ฟุต) ถ้าจำเป็นควร

ติดกระจก 2 ระดับ กระจกเซ็ดมือและสบู่วางในที่ต่ำพอที่คนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมถึง มีการถ่ายเทอากาศอย่างเพียงพอ มีแสงสว่างอย่างน้อย 30 แรงเทียน ก๊อกน้ำควรมีสัตว์เงินหรือตัวอักษรนูนขึ้นมาให้สัมผัสได้ ในห้องน้ำสิ่งสำคัญคือ ประตูห้องน้ำควรมีความกว้าง 0.815 เมตร (32 นิ้ว) ควรเปิดออกด้านนอก และที่ล็อกประตูควรเปิดออกได้จากภายนอกในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน พื้นห้องน้ำควรเป็นระดับเดียวกันทั้งหมด และถ้ามีแต่โถส้วมแบบนั่งยองๆ ก็อาจจัดแปลนทำเป็นที่นั่งสูงขึ้นและเลื่อนเข้าไปคร่อมเมื่อใช้

7) โทรศัพท์ ควรติดตั้งให้ต่ำพอสำหรับคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมไปหยิบหูฟังและหมุนหมายเลขโทรศัพท์ได้ โทรศัพท์สูงจากพื้นประมาณ 1.625 เมตร (64 นิ้ว) หากเป็นโทรศัพท์สาธารณะควรติดตั้งตรงฝาผนังและหากเป็นตู้ก็ไมควรมีประตูและไม่ยกพื้น ซึ่งทำให้คนพิการที่นั่งเก้าอี้รถเข็น เข็นเข้าไม่ได้ ควรใช้แสงสว่างอย่างน้อย 50 แรงเทียนส่องตรงที่หมุนและที่บอกวิธีใช้ และควรมีตัวเลขนูนเหนืออักษรเบรลล์กำกับตรงกับหมุนหรือกดตัวเลข

8) สวิตช์ไฟและปุ่มต่างๆ ควรให้ต่ำพอที่คนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมเปิดปิดได้ และมีอักษรเบรลล์กำกับสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

9) ระบบเตือนภัย ควรเป็นระบบที่ทั้งได้ยินและมองเห็น เสียงควรดังพอที่คนหูตึงจะได้ยิน และระบบเตือนภัยที่มองเห็น ควรจัดเป็นแสงกระพริบน้อยกว่า 5 ครั้งต่อวินาที มีประตูทางออกฉุกเฉินจัดไว้ให้คนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถสัมผัสและทราบได้ว่าเป็นประตูทางออกฉุกเฉิน

10) ลิฟต์ หากคนพิการอาศัยอยู่ภายในอาคารที่มีสองชั้นขึ้นไป ควรมีลิฟต์ขนาด 2.325 เมตร (25 ตารางฟุต) ปุ่มกดควรอยู่ต่ำพอที่คนพิการที่นั่งเก้าอี้รถเข็นสามารถกดได้ คือ อยู่สูงไม่เกิน 1.220 เมตร (4 ฟุต) จากพื้น ประตูลิฟต์ควรเปิดกว้างได้อย่างน้อย 0.815 เมตร (2 ฟุต 8 นิ้ว) และเปิดนาน 3 - 4 นาที ควรมีราวจับทั้ง 3 ด้านภายในลิฟต์และสูงจากพื้น 0.915 เมตร (3 ฟุต) ปุ่มกดภายในลิฟต์ ควรอยู่สูงจากพื้นไม่เกิน 1.500 เมตร (4 ฟุต 11 นิ้ว) และอยู่ห่างจากฝาประตู 0.510 เมตร (1 ฟุต 8 นิ้ว) ควรมีอักษรเบรลล์กำกับที่ปุ่มกดและมีเสียงบอกว่าลิฟต์ขึ้น (หนึ่งครั้ง) หรือลง (2 ครั้ง) และลูกศรบอกว่าขึ้นหรือลง ควรมีแสงที่เห็นได้ชัดเจนเมื่อกดควรมีเสียงบอกว่าลิฟต์ขึ้นลงขึ้นไหนและควรมีแสงสว่างภายในลิฟต์อย่างน้อย 5 แรงเทียน

2.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้วผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการ โรงเรียนทราบและพิจารณาแต่งตั้ง

คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุม กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วมเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนต้อง จัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยให้ ถือเป็นปริมาณงาน พร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องจัดทำป้ายประกาศนำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ หรือจัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องอาสาเป็นวิทยากร หรือหากมี กิจกรรมการดำเนินงานด้านคนพิการในสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ ให้ทุกคนรับทราบครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงาน ร่วมกันเป็นทีม

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมจะสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียนภูมิทัศน์บริเวณ รอบๆ โรงเรียนรวมถึง สิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ เช่น การจัดทำทางลาด การสร้างห้องน้ำ และบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญ ในชีวิตของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียนที่มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือ พัฒนาระบบการจัดการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

3. กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)

กิจกรรมการเรียนการสอน คือ กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น

3.1.1 การปรับหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปใช้กับ นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับ จากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ ไม่ต้องอ่านออกเสียง

3.1.2 การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่ ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็น หลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ของนักเรียน โรงเรียนอาจประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อยๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรกๆ แล้วจะค่อยๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่

3.1.3 การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหารการดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะการใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยาย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

3.2 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียกชื่อย่อว่า IEP กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำ IEP ให้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลทุกคน โดยต้องตรวจสอบเพื่อบ่งชี้ จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน รวมถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้กฎกระทรวงศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 โดยให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการ ในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกิน 5 เท่า ของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรร ให้แก่นักเรียนทั่วไปต่อคนวัตถุประสงคในการใช้ IEP มีอยู่ 2 ประการ คือ

3.2.1 เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ IEP หรือที่ประชุมเด็กเฉพาะกรณีเกี่ยวกับเด็ก ใน IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

3.2.2 เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอนเหตุผลในการจัดทำ IEP

1) เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 และมาตรา 10 วรรค 3 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิทธิในการรับบริการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2) เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องตามความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคล

3) เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษต่างๆ ตามที่ระบุไว้จริง

4) เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

3.3 แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้นๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

3.4 การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ใช้วิธีการต่างๆ หลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการพฤติกรรม และร่างกาย รวมทั้ง ตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อ การคัดแยก การกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

3.5 เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษ มีดังนี้

3.5.1 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเครื่องมือ 2 อย่าง คือ เป็นเทคนิคการสอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่ามีทักษะในเรื่องนั้นๆ แล้วหรือไม่ การวิเคราะห์งาน สามารถใช้ได้หลายกรณี โดยทั่วไปคนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าการวิเคราะห์งานใช้สอนเฉพาะทักษะ การดำรงชีวิตหรือการฝีมือ ในการวิเคราะห์งานจะช่วยให้ครูตรวจสอบได้ว่าเด็กจะต้องมีพื้นฐานวิชาความรู้อะไรก่อนมาเรียนเนื้อหา

3.5.2 การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หมายถึง วิธีการสอนที่ให้นักเรียนช่วยสอนให้เพื่อเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ แบบตัวต่อตัว หรือ 1 : 1 โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกัน อายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

3.5.3 ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอน โดยเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใสสื่อสารกับผู้อื่น เขียนตัวอักษรปกติให้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าระบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการฝึกทักษะทางสังคมระหว่างเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป การจัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือบุคคลพิการหรือที่มีความบกพร่องที่ถูกต้องและเหมาะสมในขณะเดียวกัน นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ตนเองอย่างถูกต้องวิธีอย่างไรก็ตาม ครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนพึงระมัดระวังปัญหาบางประการที่อาจเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องรอคอยเวลาที่จะมีผู้มาช่วยเหลือตลอดเวลา ส่วนนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนอาจทุ่มเทเวลาในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนมากเกินไป ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้นั้นอาจเกิดความรำคาญและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนได้ ในบางกรณีนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนต้องการจะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนอย่างเต็มที่หรือเกิดความรู้สึกว่าหากทำงานร่วมกันกับเพื่อนอาจต้องใช้มากกว่า จึงทำกิจกรรมต่างๆ แทนเพื่อนเกือบทุกกิจกรรมอาจส่งผลให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดความรู้สึกว่าตนเองทำอะไรไม่ได้ดีพอและรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าไปในที่สุด ดังนั้นครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงควรให้ความรู้ในการปฏิบัติตนระหว่างเพื่อนให้เข้าใจก่อน หากพบว่าเกิดปัญหาใดๆ ครูควรช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

3.6 การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IEP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษาครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษที่ร่วมกันสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วยแล้วจึงนำ

ผลการประเมินของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเอง

3.7 การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียนซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ขานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ลักษณะกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไปในสนามเด็กเล่น กิจกรรมห้องสมุดให้มีการปรับห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology : ICT) เข้ามาใช้ให้ประโยชน์เพื่อให้คนพิการทุกประเภทมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจัดให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของหนังสือเสียง เป็นต้น

3.8 การประกันคุณภาพ

3.8.1 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยที่คณะกรรมการประกันคุณภาพ ควรมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

- 1) ประชุมเพื่อแถลงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียนและ
ผู้ปกครอง
- 2) จัดทำป้าณเทศ แผ่นพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย
- 3) ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์
ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน

- 4) กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม
 - (1) การจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

- (2) จัดห้องสอนเสริม
- (3) จัดประชุมครู/ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง/ 1 ปีการศึกษา
- (4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- (5) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- (6) ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม รวมทั้งดูความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วย

- (7) นำเสนอผลการประกันคุณภาพให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่นๆ ทราบ
- (8) หากมีหน่วยงานภายนอกมาขอดูแลผลการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม ก็สามารถนำเสนอผลการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้รับทราบ
กลไกในการดำเนินงาน

(9) กลไกในการดำเนินงาน เมื่อคณะกรรมการประกันคุณภาพ ได้มีการประชุมและรับทราบนโยบายร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบ การประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมนั้นเป็นระบบการประเมินผลภายใน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self - Evaluation) กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียน ในด้านการจัดการเรียนร่วมนั้น จะต้องเริ่มจากขั้นตอนดังนี้

- การวางแผน (Plan) การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนร่วม เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมนั้นต้องมีบุคคลหลายกลุ่มเข้ามาทำงานร่วมกันตั้งแต่ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ เราเรียกว่า Collaboration

- การปฏิบัติงาน (Do) การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดขึ้น ซึ่งคณะทำงานจะต้องมีแผนงานที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานอย่างชัดเจน อาจจัดทำเป็น ปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยกำหนดวัน เดือน ปี ของการเริ่มต้นปฏิบัติงานและกำหนดวันสิ้นสุดเพื่อจะได้วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

- การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบตนเองนั้นต้องมีฐานข้อมูลในการรับอย่างชัดเจน คณะทำงานต้องกำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด รวมทั้งเกณฑ์ในการชี้วัดที่ชัดเจน คณะทำงานอาจกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

- การปรับปรุงแก้ไข (Action) การปรับปรุงแก้ไขเกิดจากการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจากการประเมิน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- การรายงานผลการประเมิน คณะทำงานจะต้องจัดรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) กำหนดแบบการนำเสนอและรูปแบบการเผยแพร่โดยต้องเผยแพร่ให้บุคลากรทุกกลุ่มและทุกคนรับทราบ

(10) กิจกรรมการประกันคุณภาพ การจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพนั้นจะต้องมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกกลุ่ม ถือว่าการประชุมหรือการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมเป็นกิจกรรมแรกที่คณะกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมจะต้องทำ จากนั้นควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่บุคลากรทุกคนให้รับทราบ โดยมีวิธีการดังนี้

- จัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งควรจัดเป็นระยะๆ แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

- จัดทำแผนพับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลทั่วไปได้รับทราบ
- จัดประชุมครู/ ผู้ปกครอง/ นักเรียน เพื่อให้รับทราบในเรื่องการประกันคุณภาพของการจัดการเรียนร่วม
- จัดอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนร่วม ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โดยอาจเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย
- ส่งครู/ บุคลากรไปอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการความรู้ในด้านการจัดการเรียนร่วม การศึกษาพิเศษ ตามหน่วยงานต่างๆ

3.9 การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียนปฏิทินงานการรับคนพิการ (คณะกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. 2543 : 38 - 39)

3.10 การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริมจำนวนเด็กที่ครูสอนเสริมจะต้องให้บริการควรเริ่มจากจำนวน 5 - 6 คนในสัปดาห์แรกๆ แล้ว ค่อยๆ เพิ่มจำนวนเด็กขึ้นในสัปดาห์ต่อมาทีละสัปดาห์ แต่ควรจัดให้บริการตามจำนวนที่ต้องรับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์

สรุปได้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน คือการบริหารจัดการหลักสูตร การใช้ การปรับ และการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะ สำหรับนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องมากเป็นพิเศษ บุคคล กระบวนการเรียนการสอน การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individualized Education Program : IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(Individual Implementation Plan : IIP) การดำเนินการสอน เทคนิคการสอน การวัดประเมินผลและการรายงานผลความก้าวหน้าของนักเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชน

4. เครื่องมือ (T : Tools)

เครื่องมือ หมายถึง สิ่งที่นำมาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เครื่องมือดังกล่าวหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

4.1 นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการที่ชัดเจนทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่รับรู้ว่โรงเรียนมีโครงการเรียนร่วม ซึ่งควรกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

4.2 งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

4.2.1 การสรรหาแหล่งเงิน อาจได้มาจากงบประมาณจาก ต้นสังกัด

ขั้นพื้นฐาน

1) งบประมาณประจำปีของโรงเรียนจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

2) ชมรม/มูลนิธิ/สมาคม

3) องค์กรเอกชน

4) ชุมชน

5) ผู้ปกครอง

6) การจัดกิจกรรมหาทุนควรจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง ให้ผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง

4.2.2 การจัดสรรงบประมาณ โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผนในการใช้จ่ายเงิน และมีการจัดสรรงบประมาณ (เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งจะได้จากหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุนหรือจากการหาทุนของโรงเรียนเอง

4.2.3 ระบบบัญชีและการตรวจสอบ

4.2.4 การวิเคราะห์งบประมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) วางแผนในการใช้จ่ายเงิน

2) วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินก่อนใช้จริง

3) นำไปใช้

4) วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินหลังการใช้จริง

5) ประเมินการใช้จ่ายจริง

4.3 ระบบการบริหารจัดการ หากทางโรงเรียนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผน โดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าร่วมเป็นกรรมการเพิ่มอย่างน้อย 1 คน และในคณะกรรมการโรงเรียนควรมีผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าร่วมในคณะกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน จัดประชุมบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วมเพื่อเสนอผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียน กำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมแทนหัวหน้าโครงการทำหน้าที่ประสานงานและเลขานุการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม 1 คนแต่งตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประมาณ 5 - 7 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยมีผู้อำนวยการ

และมีครูหรือตัวแทนครูที่สอนนักเรียนพิการครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญอื่นที่เกี่ยวข้องและพ่อหรือแม่ของเด็กร่วมเป็นกรรมการ โดยให้ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำ IEP และดำเนินการสอนตาม IEP โดยจัดทำ IEP สำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง

4.4 กฎกระทรวง ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

4.5 เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก (Assistive Technology : AT) หมายถึง เทคโนโลยีที่คนพิการใช้ ซึ่งได้มีการพัฒนาและการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้คนพิการดำรงชีวิตอิสระสามารถปฏิบัติงานและผลิตงานต่างๆ ออกมาได้ เรียกว่า เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก โดยอาจจะเป็นเทคโนโลยีระดับพื้นฐานหรือระดับสูงก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเครื่องมือที่สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าทั่วไป เช่น โทรศัพท์ที่หน้าปัดมีตัวเลขและตัวอักษรขนาดใหญ่เพื่อช่วยให้คนที่เห็นเลือนรางเห็นได้ชัดเจนขึ้น สรุปได้ว่า เทคโนโลยีอำนวยความสะดวก หมายถึงเทคโนโลยีที่คนพิการเลือกใช้เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานและดำรงชีวิตอิสระให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.6 สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้คนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

4.7 สื่อ หมายถึง สื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือช่วยให้นักพิการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว

4.8 บริการ หมายถึง บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น บริการฝึกอบรม บริการเตรียมความพร้อมทางการเรียนรู้ บริการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

4.9 ตำรา อาจจัดทำในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือไปจากตัวพิมพ์ เช่น หนังสือเสียงสำหรับคนตาบอด และนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นต้น

4.10 ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง มาตรการอื่นที่นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ ที่ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของคนพิการ

4.11 ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครูที่ได้รับการศึกษาสาขาการศึกษาพิเศษในระดับปริญญาตรีขึ้นไปหรือผู้ที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูเดินสอน ครูสอนเสริม หรือครูสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไป

สรุปได้ว่า เครื่องมือ คือ สิ่งนำมาเป็นในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้ และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้แก่ นโยบาย งบประมาณ ระบบการบริหารจัดการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่ออุปกรณ์ สื่อสิ่งพิมพ์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา การบริการ บริการสอนเสริม กิจกรรมบำบัดและกายภาพบำบัด การจัดครูการศึกษาพิเศษ และนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ไม่เพียงแต่ทำให้นักเรียนพิการหรือผู้ที่มีความบกพร่องมีพัฒนาการดีขึ้นเท่านั้นและเด็กปกติก็มีผลสัมฤทธิ์ดีขึ้นด้วย เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีต่อกัน ทำให้เด็กปรับพฤติกรรมตนเองให้เหมาะสม ลดความรุนแรง เด็กพิเศษมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ได้พัฒนาการทางสังคม พัฒนาทักษะ ทั้งด้านการสื่อสารและทางวิชาการ ทำให้พฤติกรรมเป็นไปตามความเหมาะสม โดยโรงเรียนต้องบริหารองค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ ผู้เรียน หรือนักเรียน (S : Students) สภาพแวดล้อม (E : Environment) กิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) และเครื่องมือ (T : Tools)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยต่างประเทศ

ไบรท์ (Bright. 1986 : 47 - 48 ; อ้างถึงใน เกษม ทองสัมฤทธิ์. 2540 : 45) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของโครงการเรียนร่วมที่ประสบผลสำเร็จ โดยได้จัดทำแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของโครงการที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งได้รวบรวมลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) การฝึกเตรียมเพื่อการเรียนร่วม 2) เจตคติเชิงบวกต่อการเรียนร่วม 3) การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้รับการฝึกเพื่อทำความคุ้นเคย 4) สัดส่วนของจำนวนครูและ นักเรียนที่เหมาะสม 5) การจัดให้มีบริการเสริมเพื่อสนับสนุนการเรียนร่วมและ 6) การประเมินเด็กได้เร็วที่สุด และการควบคุมติดตามผล ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อโครงการเรียนร่วมผลการศึกษา พบว่า โครงการศึกษาที่ประสบผลสำเร็จนั้น จะมีลักษณะทั่วไป 3 ประการ คือ 1) เจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม 2) การจัดประสบการณ์ให้ได้รับการฝึกเพื่อทำ ความคุ้นเคย 3) การจัดให้บริการเสริมเพื่อสนับสนุนการเรียนร่วม และนอกจากนั้นพบว่า การจัดประสบการณ์ให้ได้รับการฝึกเพื่อทำความคุ้นเคย สัดส่วนของครูต่อจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม (ซึ่งไม่แตกต่างจากชั้นเรียนปกติ) และการประเมินเด็กได้เร็วที่สุด และการควบคุมติดตามผลที่ให้อยู่ในโครงการยังจัดอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

แบลคแมน (Blackman, 1990 : 53 ; อ้างถึงใน มัจฉริ โอสทานนท์, 2538 : 29) ได้ศึกษาทัศนคติของครูจากโรงเรียนในชนบท โรงเรียนในเขตชานเมือง และ โรงเรียนในเขตชั้นใน ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและพบว่าครูจากโรงเรียนทั้ง 3 เขต มีทัศนคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์ในการสอนของครู พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติในทางบวกมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี ผู้วิจัยยังพบว่าครูที่สอนในโครงการเรียนร่วมต้องการข้อมูลตลอดจนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น การเปิดอบรมครูก่อนเปิดดำเนินการโครงการเรียนร่วมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

จ๊อฟเฟอร์ (Juffer, 1991 : 135 ; อ้างถึงใน ทองคำ ผดุงสุข, 2531 : 51) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีต่อการเรียนร่วมในรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา และพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ พอใจในโครงการเรียนร่วมที่โครงการจัดให้ ซึ่งเป็นโครงการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ แต่ยังมีผู้ปกครองส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยไม่พอใจกับโครงการเรียนร่วมแบบเต็มเวลา (Full Integration) และต้องการให้บุตรธิดาของตนเรียนในชั้นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ทัศนคติต่อการเรียนร่วมมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อวิธีอบรมเลี้ยงดูบุตรของผู้ปกครอง กล่าวคือ ผู้ปกครองที่เลี้ยงลูกแบบตามใจ มีทัศนคติในทางลบต่อการเรียนร่วมเต็มเวลา มากกว่าผู้ปกครองที่เลี้ยงลูกแบบประชาธิปไตย ผู้ปกครองกลุ่มแรกมีความประสงค์จะให้บุตรเรียนในห้องพิเศษ ซึ่งเป็นห้องสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ ส่วนผู้ปกครองกลุ่มหลังต้องการให้บุตรของตนเรียนร่วมเต็มเวลา

ฮีดเดิน (Hedeen, 1995 : 8) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับการให้การสนับสนุนการเรียนร่วม จากการศึกษาพบว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ที่ได้รับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม และให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนในวัยเดียวกันได้ดีขึ้น

วิลเลียมส์ (Williams, 1988 : Abstract ; อ้างถึงใน จุฑาภักดิ์ มีผลาด, 2546 : 58) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้ของครูในชั้นเรียนปกติในเรื่องการเตรียมตัว เพื่อทำงานในชั้นเรียนร่วม ในฐานะเป็นรายวิชาที่เตรียมก่อนการเข้าปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่จะปฏิบัติงานในชั้นเรียนร่วมของเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติจะต้องมีความเข้าใจ ความต้องการของเด็กพิการเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นในด้านของความต้องการแสดงความสามารถให้คนอื่นได้ประจักษ์ ความต้องการความก้าวหน้า

ทางวิชาการและอาชีพ ความต้องการเพื่อน ครูที่รักและเอาใจใส่ตลอดจนความต้องการ ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษา การรักษาพยาบาลความพิการของตน

2. งานวิจัยในประเทศ

เบญจา ชลธารันนท์ (2548 : 72 - 79) ได้ประเมินระดับปฏิบัติงานตามโครงการสร้างชีวิตของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม 390 โรงเรียน ในการสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนพิการพบว่า

2.1 ด้านนักเรียน ส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนพิการและนักเรียนปกติ เช่นการประสานงานทางการแพทย์ การฝึกทักษะทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว การสื่อสาร การสังคม และการช่วยเหลือตนเอง สำหรับนักเรียนปกติมีการประชุมทำความเข้าใจ จัดกิจกรรมการสอนร่วมกัน จัดป้ายนิเทศ และสอดแทรกในขณะทำการสอนเป็นต้น

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม ส่วนใหญ่ดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งในและนอกอาคาร เช่น ปูกระเบื้อง ทาสี ปูเสื่อ บริการน้ำเย็น ปรับแสงสว่าง ทางขึ้นลง มุ้งลวด สนามเด็กเล่น ห้องน้ำ แหล่งเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ ของเล่น ห้องเสริมวิชาการ ห้องเรียนการศึกษาพิเศษ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกและเพื่อความสวยงาม

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังไม่มีการทำหลักสูตรเฉพาะ แต่มีการปรับวิธีการสอนให้สอดคล้องกับนักเรียนพิการที่เรียนร่วมแต่ละบุคคลปรับยืดหยุ่นหลักสูตรความยากง่ายให้เหมาะสมกับนักเรียน มีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติม เน้นทักษะการช่วยเหลือตนเอง เช่นการแต่งกาย การจับถ่าย การรับประทานอาหาร การใช้อุปกรณ์ของเล่น การพัฒนากล้ามเนื้อ การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การเคลื่อนไหว และการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ เป็นต้น มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) เก็บข้อมูลนักเรียนใช้เทคนิควิธีสอนที่เหมาะสม จัดกิจกรรมนอกห้องและในชุมชน รายงานความก้าวหน้าการประกันคุณภาพ และการจัดตารางบริการเสริมให้โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติ

2.4 ด้านเครื่องมือมีการจัดทำนโยบาย แผน โครงการ ระบบบริการ ชัดเจนจัดสรรงบประมาณ เฉพาะบุคคลในโรงเรียนมีส่วนร่วม จัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุดจัดสื่อสำหรับนักเรียนพิการ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สามารถดำเนินการได้ระดับมากรวมทั้งการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรม ศึกษาดูงาน ฝึกทักษะเฉพาะด้าน ฝึกกิจกรรมบำบัดและจัดหาบุคลากรช่วยเหลือ เป็นต้นจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการเรียนร่วมนั้นโรงเรียนต้องมีการเตรียมความพร้อม กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย แผนงาน โครงการ ชัดเจน จัดระบบการดำเนินงานให้ครอบคลุมภารกิจ ปรับทัศนคติของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งใน

และนอกโรงเรียนปรับหลักสูตรวิธีสอน การวัดผล การบริหารจัดการและการประสานงานในการจัดการ กับบุคลากรนอกโรงเรียน การดำเนินการดังกล่าวจะเน้นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนร่วม ระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผลสำเร็จ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะเป็น แนวทางในการพัฒนาการดำเนินการจัดการเรียนร่วม และกำหนดยุทธศาสตร์การกำกับติดตามของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่อไป

นงลักษณ์ มีศิลป์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ในภาพรวม ส่วนใหญ่โรงเรียนมีการดำเนินงานทั้งในด้าน กระบวนการเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการ โดยในด้านการเรียนการสอน มีการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับ คือ จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่ส่งเสริมการเรียนร่วม วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเพื่อพัฒนานักเรียนเป็น รายบุคคล และวางแผนพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่วนที่ดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัด บรรยายาส่งเสริมการเรียนร่วม สำหรับการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการมีการดำเนินงาน มากที่สุดตามลำดับ คือ ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ จัดกิจกรรม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม และสนับสนุนให้ ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่วนที่ดำเนินงาน น้อยที่สุด คือ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาพิเศษ ส่วนปัญหาการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ในภาพรวมส่วนใหญ่ โรงเรียนมีปัญห การดำเนินงานทั้งในด้านการเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการโดยในด้านการ เรียนการสอนมีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุดตามลำดับคือ วางแผนพัฒนานักเรียน เป็นรายบุคคลโดยจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริม การเรียนร่วม และจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมและหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนเพื่อการเรียนร่วม ส่วนที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตามศักยภาพเป็น รายบุคคล สำหรับปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการมีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด ตามลำดับ คือ สนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ และส่งเสริมการใช้สื่อ ทางการศึกษาพิเศษ ส่วนที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก

ทางการศึกษาพิเศษ การเสริมแรงทางบวกและการปรับสัณใหม่ สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศรี พนมวิจิตร (2546 : 89 - 91) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ด้านสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด เปรียบเทียบปัญหาจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อารีย์ เพลิ้นชัยวานิช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 พบว่า สภาพปัจจัยในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่ดีและจำเป็นของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู ด้านการจัดหรือใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนร่วมและความก้าวหน้าของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นในภาพรวม คือ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และด้านคุณลักษณะที่จำเป็นของครู (TEACHER)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ค : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกเพื่อสร้างหลักสูตรและศึกษาผลการใช้หลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ในด้านหลักการของหลักสูตร 1) เป็นการจัดการศึกษาแบบองค์รวมประกอบด้วย การแก้ไขปัญหอันเนื่องมาจากสภาพความบกพร่อง พร้อมส่งเสริมการพัฒนาการให้ครอบคลุมทุกด้าน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้ทางวิชาการโดยบูรณาการการเรียนรู้แทรกเข้าไปอยู่ในการจัดการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา 2) เป็นการจัดการศึกษาที่สามารถจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาจึงต้องสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นเฉพาะบุคคล ในส่วนของ

การบริหาร การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโดยใช้รูปแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม
 อย่างเป็นระบบและครอบคลุมองค์ประกอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
 โรงเรียนดำเนินงานโดยใช้กรอบแนวความคิดสำคัญ 2 ประการคือ การบริหารจัดการเรียนร่วม
 โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งเน้นบริหารจัดการองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ
 นักเรียน สภาพแวดล้อม กิจกรรมการเรียนการสอนและเครื่องมือและการบริหารโดยใช้โรงเรียน
 เป็นฐาน(School- Based Management-SBM)

บรรจง อักษรสา (2550 : 124 - 127) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหา
 การจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับบุคคลออทิสติกในโรงเรียน
 แก่นำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1-5 พบว่า 1) ผลการ
 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก โดยใช้
 โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนแก่นำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่
 การศึกษาขอนแก่น เขต 1 - 5 จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษา ครูการศึกษา
 พิเศษ และครูผู้สอนนักเรียนทั่วไปโดยรวมและรายชื่อ พบว่า สภาพการดำเนินงานตามความคิดเห็น
 ของผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
 โดยครูการศึกษาพิเศษเห็นว่าการดำเนินการมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน
 นักเรียนทั่วไป เมื่อแยกเป็นรายด้านตามโครงสร้างซีท (SEAT) พบว่า กลุ่มประชากรเป้าหมาย
 ทั้งสามเห็นว่า มีการดำเนินการด้านนักเรียนและด้านการจัดสภาพแวดล้อมมากที่สุดรองลงมาคือ
 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือ 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา
 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนนักเรียนทั่วไปโดยรวมและรายชื่อ จากการศึกษพบว่า
 ครูการศึกษาพิเศษ มีปัญหามากที่สุดรองลงมา คือ ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป และผู้บริหาร
 มีปัญหาน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสามเห็นว่าปัญหาการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT
 Framework) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านนักเรียนมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ
 เครื่องมือ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม 3) ผลการวิเคราะห์
 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมสำหรับบุคคลออทิสติก จากความคิดเห็นของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนนักเรียนทั่วไปโดยรวมและรายชื่อ
 จากการศึกษพบว่า ครูการศึกษาพิเศษ มีปัญหามากที่สุดรองลงมา คือ ครูผู้สอนนักเรียนทั่วไป และ
 ผู้บริหารมีปัญหาน้อยที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสามเห็นว่าปัญหาการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท
 เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ด้านนักเรียนมีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือเครื่องมือ
 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการจัดสภาพแวดล้อม

วิวัฒน์ไชย ศรีวิพัฒน์ (2550 : 94 - 105) ได้ศึกษาสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรีพบว่าสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีจำแนกตามความคิดเห็นของครู ตามขนาดของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยรวมพบว่าสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติยกเว้น องค์ประกอบด้าน เครื่องมือ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรม โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน และจำแนกตามประสบการณ์ของครูที่ผ่านการอบรมและไม่ผ่านการอบรมโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกัน

กึ่งกาญจน์ พุเกษม (2551 : 75 - 84) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อของสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ทั้งด้านนักเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและด้านเครื่องมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พรพิมล ชื่นประสิทธิ์. (2551 : 53 - 56) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ตามโครงสร้างซีท 4 ด้านในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อันดับแรกด้านเครื่องมือ อันดับสองด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อันดับสามด้านนักเรียนและอันดับสุดท้ายด้านสภาพแวดล้อม 2) เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาการจัดการศึกษา

แบบเรียนร่วมต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่สภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เป็นรูปแบบการเรียน เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสม ที่ให้โอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมเรียนรู้ พัฒนาตนเอง เพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ในสถานศึกษาจะดำเนินการได้บรรลุตามนโยบายนั้น จะต้องมีการมีปัจจัยและความร่วมมือจากบุคลากรของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริม การจัดเตรียมบุคลากร อบรมครู การเตรียมนักเรียนที่เข้าเรียนร่วม ตลอดจนการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพและสามารถพัฒนาตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาแบบการเรียนร่วมของโรงเรียน เพื่อนำเป็นข้อมูลในการวางแผน พัฒนา การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใน 4 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 31 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 297 คน รวมทั้งหมด 328 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. 2554 : 15)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 31 คนและครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนแกนนำเรียนร่วม เลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) จำนวน 297 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 328 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 1 ฉบับ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

1.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้คะแนนแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ จากมากไปหาน้อย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 107-108) คือ

- 5 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูล นำค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นในการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 107 - 108) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับการบริหารจัดการมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับการบริหารจัดการมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับการบริหารจัดการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับการบริหารจัดการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับการบริหารจัดการน้อยที่สุด

2. การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษา วิทยาลัย เพื่อตรวจสอบเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และพิจารณาแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเรื่องการศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด และตรวจสอบความเหมาะสมในการใช้ภาษา

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92

2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหาร โรงเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยกำหนดวันรับคืนด้วยระบบการรับ - ส่ง หนังสือราชการผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

3. ผู้วิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ตามตารางที่นัดหมายด้วยตนเอง ในกรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัย ดำเนินการประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเอง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบตามจำนวน กลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลแต่ละฉบับ และนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ กำหนดรหัสและลงรหัส นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้บริหารและครูใช้สถิติพื้นฐาน โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบ หาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูล สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและจัดอันดับที่
3. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่งและประสบการณ์ โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ค่าร้อยละ (%)
- 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 202 - 204)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 3.1 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่งและประสบการณ์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ t (t-test)
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบ F (F-test)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของสถิติ
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Squares
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาตราดใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรม การเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผล ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	n = 328	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารโรงเรียน	31	9.45
ครูผู้สอน	297	90.55
2. ประสบการณ์		
ผ่านการอบรม	184	56.10
ไม่ผ่านการอบรม	144	43.90
3. ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	21	6.40
ขนาดกลาง	150	45.73
ขนาดใหญ่	157	47.87
รวม	328	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.45 เป็นครูผู้สอน จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 90.55 มีประสบการณ์ในการ เข้ารับการอบรม จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 และไม่ผ่านการอบรม จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.73 และโรงเรียน ขนาดใหญ่ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 47.87

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดปรากฏผลดังตาราง 2 - 6

ตาราง 2 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม		n = 328		
รวม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านผู้เรียน	3.43	0.64	ปานกลาง	1
2. ด้านสภาพแวดล้อม	3.06	0.66	ปานกลาง	3
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.39	0.81	ปานกลาง	2
4. ด้านเครื่องมือ	3.00	0.68	ปานกลาง	4
รวม	3.22	0.41	ปานกลาง	

จากตาราง 2 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X} = 3.43$) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.39$) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.06$) และด้านเครื่องมือ ($\bar{X} = 3.00$)

ตาราง 3 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านผู้เรียน	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.84	0.91	มาก	1
2. มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	3.69	0.88	มาก	3

ตาราง 3 (ต่อ)

ด้านผู้เรียน	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
3. มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ	3.71	0.93	มาก	2
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.60	1.00	มาก	4
5. จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึงความคับข้องใจความไม่สะดวกและความลำบากของเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ	3.41	1.05	ปานกลาง	6
6. จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องมาบรรยายให้ฟัง จัดแหล่งเรียนรู้ หรือสิ่งอื่นๆ	3.48	1.16	ปานกลาง	5
7. จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.36	1.12	ปานกลาง	7
8. หักสนศึกษาสถานที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.16	1.09	ปานกลาง	8
9. สอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่องแก่นักเรียนในชั้นเรียน	3.06	1.06	ปานกลาง	9
10. มีการนิเทศติดตามผล	3.04	1.04	ปานกลาง	10
รวม	3.43	0.64	ปานกลาง	

จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.84$) มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ ($\bar{X} = 3.71$) และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.69$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.36$) ทักษะสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.20$) และสอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องแก่นักเรียนในชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.06$)

ตาราง 4 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

ด้านสภาพแวดล้อม	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ปรับสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท	3.00	1.04	ปานกลาง	8
2. จัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวนในขณะเรียน	2.95	1.08	ปานกลาง	10
3. จัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม	2.97	1.17	ปานกลาง	9
4. ปรับห้องน้ำ-ห้องส้วมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.01	1.10	ปานกลาง	7
5. ผู้บริหารโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้ครู ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม	3.10	1.15	ปานกลาง	4
6. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการเรียนร่วมกำหนดนโยบายรับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม	3.10	1.10	ปานกลาง	4

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านสภาพแวดล้อม	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
7. มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ	3.18	1.07	ปานกลาง	2
8. ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ	3.19	1.00	ปานกลาง	1
9. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน	3.11	0.95	ปานกลาง	3
10. จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม	3.02	0.97	ปานกลาง	6
รวม	3.06	0.66	ปานกลาง	

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ ($\bar{X} = 3.19$) มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.18$) และผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.11$)

ตาราง 5 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ดำรงไว้ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน	3.67	1.07	มาก	2

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
2. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อ การคัดแยก การวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน	3.71	1.08	มาก	1
3. มีการปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไป มาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.45	1.23	ปานกลาง	5
4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.62	1.13	มาก	3
5. จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล(Individual Implementation Plan: IIP)ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	3.50	1.16	ปานกลาง	4
6. ครูทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	3.37	1.28	ปานกลาง	6
7. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.30	1.23	ปานกลาง	7
8. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)	3.04	1.15	ปานกลาง	8
9. วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม	2.89	1.09	ปานกลาง	9
รวม	3.39	0.81	ปานกลาง	

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีระบบการจัดเก็บ ข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อ การคัดแยก การวางแผน จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 3.71$) สํารวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน ($\bar{X} = 3.67$) และจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ คือ ครูทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ($\bar{X} = 3.37$) จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 3.00$) และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการ วัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ($\bar{X} = 3.04$) และค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด 1 ข้อ คือ วิจัยปฏิบัติการ ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 2.89$)

ตาราง 6 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านเครื่องมือ โดยรวมและรายข้อ

ด้านเครื่องมือ	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ใน การปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบ การให้บริการที่ชัดเจน	2.89	1.10	ปานกลาง	6
2. มีแผนปฏิบัติการ/โครงการของโรงเรียนในการ บริหารจัดการโรงเรียนจัดการเรียนร่วม	2.73	1.00	ปานกลาง	10
3. มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	2.76	1.06	ปานกลาง	9
4. จัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	2.80	1.06	ปานกลาง	8
5. มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการ จัดการ ศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการ พิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ	2.85	1.12	ปานกลาง	7

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้านเครื่องมือ	n = 328			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
6. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม	2.94	1.09	ปานกลาง	5
7. บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม	3.02	1.12	ปานกลาง	4
8. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม	3.20	1.09	ปานกลาง	3
9. จัดตั้งอำนวยการความสะดวก เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล	3.38	1.02	ปานกลาง	2
10. จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	3.47	0.95	ปานกลาง	1
รวม	3.00	0.68	ปานกลาง	

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สาม ลำดับแรก คือ การจัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.47$) จัดตั้งอำนวยการความสะดวก เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.38$) โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.20$) และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.02$) เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สาม ลำดับแรก คือ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 2.94$) โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการ

ที่ชัดเจน ($\bar{X} = 2.89$) และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ($\bar{X} = 2.85$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 7 - 9

ตาราง 7 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูผู้สอน		t	p
	n=31		n=297			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้เรียน	3.48	0.69	3.42	0.64	0.47	0.63
2. ด้านสภาพแวดล้อม	2.74	0.90	3.09	0.62	-2.11	0.04*
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.80	0.94	3.35	0.78	2.59	0.14
4. ด้านเครื่องมือ	2.93	0.97	3.00	0.65	-0.39	0.69
รวม	3.24	0.48	3.22	0.40	0.28	0.77

* $p \leq .05$

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้
โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตาม ประสิทธิภาพ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม	ผ่านการอบรม		ไม่ผ่านการอบรม		t	p
	n=184		n=144			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผู้เรียน	3.51	0.64	3.32	0.64	2.63	0.01**
2. ด้านสภาพแวดล้อม	3.09	0.66	3.02	0.67	0.90	0.36
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.36	0.76	3.42	0.87	-0.62	0.53
4. ด้านเครื่องมือ	3.02	0.68	2.97	0.69	0.57	0.56
รวม	3.25	0.39	3.18	0.43	1.32	0.18

** $p \leq .01$

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้
โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
จำแนกตาม ประสิทธิภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้
โครงสร้างซีท (SEAT Framework) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.69	1.84	4.49	0.01**
	ภายในกลุ่ม	325	133.62	0.41		
	รวม	327	137.31			

ตาราง 9 (ต่อ)

สภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
2. ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.52	0.76	1.72	0.17
	ภายในกลุ่ม	325	143.81	0.44		
	รวม	327	145.34			
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.74	1.37	2.08	0.12
	ภายในกลุ่ม	325	213.93	0.65		
	รวม	327	216.68			
4. ด้านเครื่องมือ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.71	0.35	0.75	0.47
	ภายในกลุ่ม	325	154.86	0.47		
	รวม	327	155.58			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.19	0.09	0.58	0.55
	ภายในกลุ่ม	325	55.28	0.17		
	รวม	327	55.47			

** $p \leq .01$

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดจำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบหาความแตกต่างรายคู่ ดังแสดงในตาราง 10

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 10 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดย หาคความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe'

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก 3.02	ขนาดกลาง 3.46	ขนาดใหญ่ 3.45
ขนาดเล็ก	3.02	-	0.44*	0.43*
ขนาดกลาง	3.46		-	0.01
ขนาดใหญ่	3.45			-

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านผู้เรียน เมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญกับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ และ ขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 จำนวน 31 คน และครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 297 คน รวมทั้งหมด 328 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ปีการศึกษา 2554 โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้อำนวยการของโรงเรียนแกนนำเรียนร่วม จำนวน 31 คนและครูผู้สอนในโรงเรียนเรียนแกนนำเรียนร่วม เลือกโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610) จำนวน 297 คน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด 328 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เป็นคำถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ

1. วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ด้านเนื้อหา

1.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจ ปรับปรุง แก้ไข และข้อเสนอแนะ

1.3 นำแบบสอบถามฉบับที่ตรวจและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง คือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ที่กำหนดเป็นผู้บริหารและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการประสานงานกับบุคลากรของสถานศึกษา และรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ข้อมูลสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามความแตกต่างระหว่าง ตำแหน่งและประสบการณ์ โดยหาค่าที (t-test)

3.4 เปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีจำนวนทั้งสิ้น 328 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.45 เป็นครูผู้สอน จำนวน 297 คน คิดเป็นร้อยละ 90.55 มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10 และไม่ผ่านการอบรม จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.40 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.73 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 47.87

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ เมื่อพิจารณาแต่ละด้านเป็นรายข้อปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.84$) มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ ($\bar{X} = 3.71$) และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.69$)

2.2 ด้านสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ ($\bar{X} = 3.19$) มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ ($\bar{X} = 3.18$) และผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.11$)

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ มีระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อ การคัดแยก การวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ($\bar{X} = 3.71$) สำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.67$) และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 3.62$)

2.4 ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก คือ จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.47$) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 3.38$) และ โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม ($\bar{X} = 3.20$)

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งพบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านผู้เรียน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้านผู้เรียนพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและ ขนาดเล็กกับโรงเรียนใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีข้อค้นพบประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยขอนำมาเสนออภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน มีสภาพการบริหารดังนี้

1.1 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ จากการดำเนินงานที่มีระดับปฏิบัติการด้านนักเรียนระดับมากเป็นการจัดกิจกรรมให้เด็กพิเศษเห็นคุณค่า และความสามารถของตนเอง มีการเตรียมความพร้อม การชี้แจง แนะนำ ให้ปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ส่งผลให้เด็กพิเศษได้รับการช่วยเหลือ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาของคนพิการ ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วม ในจังหวัดตราด มีความตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพิการได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนพิการ ตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้นักเรียนพิการหรือที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาได้เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไป ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้นักเรียนเหล่านี้ต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพ โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเหล่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับเบญญา ชลธารันนท์ (2546 : 25) กล่าวถึงการบริหารจัดการ โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) การเตรียมความพร้อมเด็กพิเศษและเด็กทั่วไปเพื่อให้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ ช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุด และเร็วที่สุด และอริย์ เพลินชัยวานิช (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมดีเด่นภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548 พบว่าด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ทั้งในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 10 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ คือผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการมีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบผู้บริหารครูผู้ปกครองชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและพัฒนาการของผู้เรียนส่วนสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุดคือจัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวนในขณะเรียน การปรับสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภทและการปรับห้องน้ำห้องส้วมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูเห็นว่าเด็กพิการมีจำนวนไม่มากนักจำเป็นต้องปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่มากนักพอสำหรับการปรับสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ งบประมาณส่วนใหญ่ต้องนำไปใช้บริหารจัดการด้านวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2541 : 39 - 41) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาที่ดีที่สุด คือ 4 M'S ที่ต้องใช้เทคนิคการจัดการอย่างมีแผนงาน มีบุคลากรจำนวนมากที่มีประสิทธิภาพมีงบประมาณการลงทุนสูง และมีวัสดุ อุปกรณ์

และเครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการศึกษาเป็นเงินลงทุนสูงสุด สำหรับด้านวิชาการ อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น เพราะงานวิชาการมีความสำคัญเป็นบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนจะต้อง สนับสนุนจัดการส่งเสริมการศึกษาและโรงเรียนต้องส่งเสริมให้บุคลากรครูได้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนเด็กพิเศษสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 73) ที่ศึกษาพบว่าโรงเรียน ไม่ปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้องปรับ เพราะเด็กที่เรียนร่วม เป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลกระทบกับกระบวนการจัดสภาพแวดล้อม ทำให้ขาดความสมบูรณ์ต่อเนื่อง และเด็กที่เรียนร่วมไม่ได้รับการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อม อย่างพอเพียงจึงทำให้ด้านสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทนันทชัย อินทนาชัย (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ ในจังหวัดพิษณุโลกพบว่า ด้านอาคารและสิ่งแวดลอมส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการสาเหตุเกิดจากการขาดแคลนงบประมาณ ความไม่เข้าใจในการดัดแปลง อาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม และสภาพการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง

1.3 สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนที่อยู่ในระดับมากคือมีระบบการจัดเก็บข้อมูล นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคลเพื่อการส่งต่อการคัดแยกการวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนในระดับมากรองลงมาคือ มีการสำรวจคัดแยกและประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน อันตบสุดท้ายที่มีการสภาพการดำเนินการน้อยที่สุดคือ วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วมและนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษได้รับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้สอนขาดทักษะในการ ทำวิจัยในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผลไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ข้อนี้มีความสำคัญ ต่อเป้าหมายความสำเร็จของการจัดการเรียนร่วม ซึ่งถ้าครูปฏิบัติน้อยก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของ เด็กพิการโดยตรงสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548ค : 47) ได้สรุปถึง การจัดการศึกษาพิเศษไว้ว่าบุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญ ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทการวัดและประเมินผล

นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษยังไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้ ทักษะในเรื่องเทคนิคการสอน และการพัฒนาเด็กแต่ละประเภททำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจา ชลธารันนท์ (2548 : 82) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อน ในการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า จุดอ่อนประการหนึ่งด้านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนคือ ในการกระบวนจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยไม่มีคณะกรรมการ จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) ของนักเรียนแต่ละคน กระบวนการตรวจสอบไม่ครอบคลุม ทั้งวิธีการและเครื่องมือ แหล่งเรียนรู้ เป็นเพียงการกรอกแบบฟอร์มโดยครูคนหนึ่งมากกว่าการทำตามกระบวนการจัดทำ แผนการสอนเฉพาะบุคคล (IEP) และยังไม่ได้นำไปสู่การสอนเพื่อพัฒนานักเรียนพิการให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

1.4 ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด ด้านเครื่องมือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับ มาก 1 ข้อ คือ จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ คือ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม และบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ารัฐจัดสรรงบประมาณน้อยเกินไป ไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ได้ตรงตามความต้องการ สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษมีน้อยและสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนจะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้สำหรับเด็กปกติ เมื่อนำมาใช้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงไม่ได้ผลเท่าที่ควร รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะ เพื่อการจัดการเรียนร่วมและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมจากงบประมาณที่จัดสรร โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543 : 132) ได้สรุปปัญหา

เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมไว้ ดังนี้ ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนขาดงบประมาณในการผลิตสื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานิยา บุญเกียรติ (2538 : 166) ได้สรุปปัญหาในด้านสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า โรงเรียนมีสื่อการเรียนการสอนน้อยมากไม่เพียงพอ ไม่ครบทุกวิชาต้องนำสื่อของเด็กปกติมาใช้งบประมาณมีน้อยไม่เพียงพอ สื่อที่มีอยู่ไม่เหมาะสมกับเด็กพิเศษ ครูไม่มีเวลาผลิตสื่อและขาดความรู้ในการผลิตสื่อและใช้สื่อ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกษม ทองสัมฤทธิ์ (2540 : 68) ได้สรุปปัญหาในการใช้สื่อการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมมีไม่เพียงพอขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ และสื่อที่มีอยู่ล้าสมัย ครูผู้สอนขาดทักษะในการใช้สื่อ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่จำแนกตามตำแหน่งพบว่าความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เห็นสภาพการบริหารจัดการและอุปสรรคเป็นทางเดียวกันและทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนต่างก็พยายามปฏิบัติตาม นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัด โดยกำหนดบทบาทการช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่คนพิการไว้ชัดเจน ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตามนโยบายจึงเป็นเรื่องสำคัญที่โรงเรียนต้องขอความร่วมมือประสานงานกับทุกฝ่าย โดยผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแสวงหาแนวทางการพัฒนา และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วงด้วยดีนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด. 2553 : 9) ส่วนผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษา ถือว่าเป็นภาระที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในการ กำกับ ควบคุม ดูแล แต่ได้รับงบประมาณในการสนับสนุนน้อยไม่พอเพียงในการดำเนินงานตามกิจกรรมและโครงการและความไม่เข้าใจในการคัดแปลงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมในระดับที่น้อยกว่าครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานสอนโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ พุเกษม (2551 : 75 - 84) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงาน

ของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อของสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ด้านสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์ผ่านการอบรมมีความเห็นว่าการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมมีระดับการปฏิบัติที่มากกว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่ไม่ผ่านการอบรมทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ผ่านการอบรมจะมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ และมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550 : 99 - 100) ที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ผ่านการอบรมมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานในระดับมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ผ่านการอบรมโดย ในการปฏิบัติงานทั้งด้านการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ได้รับหลักการและความรู้ในการดำเนินงานที่ชัดเจนและแตกต่างจากการบริหารและดำเนินงานในโรงเรียนปกติ

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนทุกขนาดมีทัศนคติที่ดีต่อภาระงานที่รับผิดชอบจึงมีความคิดเห็นที่ใกล้เคียงกันว่าสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ไม่ได้เพิ่มภาระงานที่หนักเกินไปอีกทั้งยังคิดว่าเป็นหน้าที่ที่ควรกระทำจึงมีผลให้ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นตามสภาพการบริหารงานไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านผู้เรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลวิจัยปรากฏดังนี้สะท้อนให้เห็น

โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน จำนวนนักเรียนแตกต่างกันมีสภาพความพร้อม และปัจจัยต่างๆ ทั้งบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ด้านผู้เรียน แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการน้อยไม่พอเพียงในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้ครบถ้วน มีจำนวนครูน้อย และครูไม่ครบชั้นครูคนหนึ่งต้องสอนนักเรียนหลายห้องไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านปัจจัยทุกๆด้าน รวมทั้งได้รับงบประมาณการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานใกล้เคียงที่เอื้อต่อจัดกิจกรรมศึกษานอกสถานที่ด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมศรี พนมวิจิตร (2546 : 86 - 87) ได้ศึกษาศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน พบว่าในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านผู้เรียน ควรมีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรต้องตระหนักและพยายามที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนพิการได้เรียนรู้และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนพิการตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยไม่มีผลกระทบต่อนักเรียนทั่วไปและต้องมีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม โรงเรียนต้องสนับสนุนนักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาเป็นเฉพาะบุคคล ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับนักเรียน

1.2 ด้านสภาพแวดล้อม ควรจัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสมและจัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอ และไม่มีเสียงรบกวนในขณะเรียน จัดให้มีอุปกรณ์พิเศษเฉพาะความพิการสำหรับนักเรียนเรียนร่วม

ในโรงเรียนจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น และควรให้ผู้ปกครองของเด็กพิการและเด็กปกติอาสาเป็นวิทยากรหรือร่วมกิจกรรมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษแต่ละประเภท

1.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบควรทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูผู้สอนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความตั้งใจในการสอน มีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นตามศักยภาพของเด็ก

1.4 ด้านเครื่องมือ โรงเรียนต้องกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน และมีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม มีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในด้านอื่นๆ เช่น ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือของผู้ปกครองและชุมชน เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2.3 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2543ก). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2543ข). แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2545ก). รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2545ข). รายงานการวิจัยการทดลองนำร่อง : การพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วมสู่มาตรฐาน การศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่ นโยบาย การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2551). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2552ก). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552 สพฐ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http:// www.moe.go.th](http://www.moe.go.th). 10 ธันวาคม 2552.
- _____. (2552ข). ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http:// www.moe.go.th](http://www.moe.go.th). 10 ธันวาคม 2552.
- กึ่งกาญจน์ ฟูเกษม. (2551). ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำหรับนักเรียนที่มีความจำเป็นพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- เกตุร วงศ์ก้อม. (2548). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนดุสิต.
- เกษม ทองสัมฤทธิ์. (2540). ความต้องการการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษ เรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะกรรมการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2543). รายงานการประเมินผลการ จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.

จุฑาทัก มีฉลาด. (2546). การประเมินศักยภาพครูโครงการเรียนร่วม ในโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

เจษฎาภรณ์ แก่นนาคำ. (2545). การศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาในการจัดการเรียนร่วม

ของเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด

ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ฐานิยา บุญเกียรติ. (2538). การศึกษาสถานภาพและปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

ทองคำ ผดุงสุข. (2531). การปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอายุระหว่าง

15 - 20 ปี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีระ จันทรรัตน์. (2549). สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารโรงเรียนเรียนร่วม สำหรับนักเรียน

ที่มีความบกพร่องทางสายตา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา).

เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นงลักษณ์ มีศิลป์. (2548). สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา

เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา :

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2544). คู่มือครูรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง. กรุงเทพฯ :

พริกหวานกราฟฟิค.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2541). หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :

องค์กรพิมพ์.

นิษฐา ทองจันทร์. (2549). การศึกษาความต้องการของครูและผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ต่อการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี

เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บรรจง อักษรสา. (2550). สภาพการดำเนินงานและปัญหาการจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) สำหรับบุคคลออทิสติกในโรงเรียนแกนนำร่วมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 1-5. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (บริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

บึงอร ดันปาน. (2535). การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

เบญจา ชลธารันนท์. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่นโยบาย การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

ประกฤติ พูลพัฒน์. (2546). การเรียนร่วมชั้นของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ปรีดา จันทบุบผา. (ม.ป.ป.). การบริหารโครงการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

ผดุง อารยะวิญญู. (2539). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : รำไทยเพรส.

_____. (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.

_____. (2546). เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ Learning Disabilities. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แวนแก้ว.

พรพิมล ชื่นประสิทธิ์. (2551). ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. ภาคนิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

“พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก. หน้า 3.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

พิมพ์พรรณ วรชุตินธร. (2541). วิชาเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี.

มัจฉริ โอสถานนท์. (2538). การศึกษาทัศนคติของผู้บริหารและครูในโครงการเรียนร่วมที่มีต่อ ความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” (24 สิงหาคม 2550). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 8.

วารี ถิระจิตร. (2545). **การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). **การเรียนรู้รวม**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์. (2550). **สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี**.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ศิริวรรณ ห้องศิลป์. (2550). **การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี**.

ศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางและกองการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2543). **สรุปการอบรมครูระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนเด็กพิการเรียนร่วม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

ศูนย์สารสนเทศการศึกษาเพื่อคนพิการ. (2548ก). **นโยบายการศึกษาเพื่อคนพิการ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.etdis.org>. 17 มิถุนายน 2551.

_____. (2548ข). **สิทธิของคนพิการด้านต่างๆ ตามกฎหมายที่สำคัญ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.etdis.org/story/law_disable.html. 17 มิถุนายน 2551.

_____. (2548ค). **สรุปสาระสำคัญกฎหมายรัฐธรรมนูญกับคนพิการ**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.etdis.org/law3.php3>. 17 มิถุนายน 2551.

สมพร หวานเสด็จ. (2543). **การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม Inclusive Education**. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.

สมศรี พนมวิจิตร. (2546). **ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด จันทบุรี**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดร. (2553). **แผนปฏิบัติการประจำปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2553**. ดร. : สำนักงานฯ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดร. (2554). **แผนปฏิบัติการประจำปี ปิงบประมาณ พ.ศ. 2554**. ดร. : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองเรื่องการจัด

การศึกษาพิเศษ เล่ม 3 การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

สำนักงานฯ.

_____. (2543ก). กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความต้องการพิเศษ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2543ข). การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548ก). ข้อมูลโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม

ครอบคลุมทุกอำเภอทั่วประเทศ 2,000 โรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม

ปีการศึกษา 2548. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2548ข). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องกำหนดความพิการ
ของบุคคลที่สามารถมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ
อื่นใดทางการศึกษาจากรัฐ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2548ค). 2 ทศวรรษของการพัฒนาการศึกษาพิเศษ ประสพการณ์ในอดีตและปัจจุบัน
สู่การพัฒนาในอนาคต (พ.ศ.2529 – 2555). กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). กรอบการดำเนินงานการจัดการศึกษาสำหรับ
ผู้มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2545ก). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2545ข). รายงานการวิจัย การติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2545ค). รายงานการวิจัยการติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ นโยบายคนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน. กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. (2534). พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนพิการ พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สิริมา หมอนไหม. (2543). การศึกษาพิเศษ : องค์ความรู้ และกระบวนการทศน์. กรุงเทพฯ :
กรมการศาสนา.

- อารี เพลินชยานิช. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม
ดีเด่นของภาคเหนือตอนล่าง ปีการศึกษา 2548. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อุบล เล่นวารี. (2542). การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนรวม. กรุงเทพฯ : ไร่ไทยเพรส.
- Cronbach , L.J. (1970). **Esentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Hedeen, Deborah Lynn. (1995). “The Interwoven Relationship Of Teaching, Learning and
Supporting In Inclusive Classrooms,” **Dissertation Abstracts International**. 55 (2) : 8.
- Kauffman, Gottlieb, Agard and Kukic. (1975). “Mainstreaming : Toward and Explanation of the
Construct,” **Focus on Exceptional Children**. 7(3) : 1-12.
- Kauffman, M.J. and Others. (1975). **Toward and Application of the Construct :
Alternativeness for Teaching Exceptional Children**. Cologne : Love.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). “Determining Sample size for Research
Activities,” **Educational and Psychological Measurement**. 3(30) : 607-610.
- Likert, M. , (1962). **Research in Education**. 4th ed. New Jersey : Prentice – Hall.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

වි. අං. 0552.01/ 1 0002

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

៣ បទបញ្ជា ២៥៥៤

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษасร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร นิยมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.นริศ สวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร จิมเลียง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคตราด (นายศักดิ์ดา ขาวเกลี้ยง)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร จิมเลียง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ศึกษาธิการ (นางนบ นอบ แก้วสกุล)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร จิมเลียง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ศึกษานิเทศก์(นายจิตร สัมโย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้มหาวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ ว ๐๑๐๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองหลัก

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายตา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้นักศึกษาขอ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรในหน่วยงานของท่านเพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร นิยมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๗-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๐๑๐๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางเกสร จันทร์ศรี หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำ จัดการเรียนรู้ร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด” โดยมี รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐศักดิ์ เป็นประธานที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายดา ประเสริฐศักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษา ในการนี้จำเป็นต้องนำ เครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร นิยมเลี้ยง)

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๓๕๓๑-๕๑๑๑ ต่อ ๑๑๓๘

โทรสาร. ๐-๓๕๔๓-๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วม
โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
 2. แบบสอบถามนี้ใช้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
 3. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด
 4. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับและไม่มีผลต่อหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด
- ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

(นางเกสร สกุลเมือง)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ตำแหน่ง

- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์เข้ารับการอบรม

- ☐ เข้ารับการอบรม
☐ ไม่ได้เข้ารับการอบรม

3. ขนาดของโรงเรียน

- ☐ ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน
☐ ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
☐ ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับความคิดเห็นของท่านตามสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ซึ่งระดับการบริหารจัดการแบ่งเป็นระดับคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารจัดการในระดับน้อยที่สุด

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	ระดับการบริหารจัดการ				
	5	4	3	2	1
ด้านผู้เรียน (S- Students)					
1. มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
2. มีการเตรียมพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไปในด้านการยอมรับและช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ					
3. มีการชี้แจงทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความต้องการพิเศษให้นักเรียนในชั้นเรียนได้รู้และเข้าใจ					
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
5. จัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์การเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึงความคับข้องใจความไม่สะดวกและความลำบากของเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ					

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	ระดับการบริหารจัดการ				
	5	4	3	2	1
6. จัดกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนทั่วไปเข้าใจและยอมรับเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องมาบรรยายให้ฟัง จัดแหล่งเรียนรู้ หรือสิ่งอื่นๆ					
7. จัดนิทรรศการเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
8. ทัศนศึกษาสถานที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
9. สอนทักษะการช่วยเหลือเพื่อนที่มีความต้องการพิเศษ หรือที่มีความบกพร่องแก่นักเรียนในชั้นเรียน					
10. มีการนิเทศติดตามผล					
ด้านสภาพแวดล้อม (E- Environment)					
1. ปรับสภาพแวดล้อมโดยพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท					
2. จัดห้องเรียนให้มีการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่างเพียงพอและไม่มีเสียงรบกวนในขณะเรียน					
3. จัดพื้นที่หรือทางเดินเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม					
4. ปรับห้องน้ำ-ห้องส้วมให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
5. ผู้บริหารโรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้ครู ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม					
6. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดการเรียนร่วม กำหนดนโยบายรับผิชอบการจัดการเรียนร่วม					
7. มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทราบ					

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	ระดับการบริหารจัดการ				
	5	4	3	2	1
8. ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ					
9. ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนร่วมและการพัฒนาของผู้เรียน					
10. จัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ โปสเตอร์ แผ่นพับ วิดีโอ ป้ายนิเทศ เพื่อการประชาสัมพันธ์งานจัดการเรียนร่วม					
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities)					
1. สำรวจ คัดแยก และประเมินความสามารถพื้นฐานนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรียน					
2. มีระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งต่อ การคัดแยก การวางแผนจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และเพื่อการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน					
3. มีการปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไป มาใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
4. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
5. จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
6. ครูทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
7. จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	ระดับการบริการจัดการ				
	5	4	3	2	1
8. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)					
9. วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วม					
ด้านเครื่องมือ (T - Tools)					
1. โรงเรียนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ในการปฏิบัติงานของโครงการเรียนร่วมและระบบการให้บริการที่ชัดเจน					
2. มีแผนปฏิบัติการ/โครงการของโรงเรียนในการบริหารจัดการ โรงเรียนจัดการเรียนร่วม					
3. มีการประชาสัมพันธ์เพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
4. จัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
5. มีการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ					
6. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม					
7. บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม					
8. โรงเรียนจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วม					

สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม	ระดับการบริการจัดการ				
	5	4	3	2	1
9. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล					
10. จัดสื่อสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและแต่ละระดับ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางเกสร สกุลเมือง

วัน เดือน ปีเกิด

17 สิงหาคม 2510

สถานที่เกิด

อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 1006/4 หมู่ 1 ตำบลวังกระแจะ

อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบางปรong

ตำบลห้วยแร้ง อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. (สัตวศาสตร์)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลแม่วัง จังหวัดลำปาง

พ.ศ. 2532

วิทยาศาสตรบัณฑิต วท.บ. (เกษตรศาสตร์)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลบางพระ จังหวัดชลบุรี

พ.ศ. 2556

ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี